

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

**pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în
materie de reglementare în domeniul energiei**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul Energiei

Victor Parlicov

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Aprobată în ședința Guvernului
din

L E G E
cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor inovative în sectorul energetic, în vederea efectuării de teste temporare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare cu scopul dezvoltării și creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie.

Articolul 2. Scopul și domeniu de aplicare

(1) Obiectul prezentei legi îl constituie crearea unui regim juridic favorabil în vederea ghidării, sprijinirii și exceptării întreprinderilor în activitățile lor inovatoare în domeniul energiei, precum și definirea rolului Guvernului și a Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, pentru atingerea acestui deziderat.

(2) Prevederile legii se aplică spațiilor inovative de testare în materie de reglementare în domeniul energiei care sunt de interes public și contribuie la asigurarea protecției și siguranței consumatorilor și care pot crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare pentru producerea, furnizarea sau consumul de energie, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele domenii:

- a) servicii de flexibilitate și de echilibrare;
- b) stocare;
- c) integrarea gazelor regenerabile, inclusiv a gazelor cu emisii reduse de dioxid de carbon, inclusiv a hidrogenului;
- d) electromobilitate;
- e) comunitățile energetice;
- f) rețele electrice și de gaze naturale inteligente;
- g) integrarea surselor de energie regenerabilă;
- h) stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic.

Articolul 3. Criterii de eligibilitate

(1) Decizia de aprobare a punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei se emite în baza următoarelor criterii cumulative de eligibilitate:

- a) dimensiunea inovatoare a proiectului propus, acesta având posibilitatea de a aduce o contribuție importantă la dezvoltarea producerii de energie electrică prin utilizarea surselor de energie regenerabilă, la stocarea acestora sau la soluții alternative avansate pentru furnizarea, distribuția sau consumul de energie electrică;
- b) identificarea prevederilor legislative sau de reglementare care împiedică sau îngreunează în mod substanțial executarea proiectului pilot;
- c) capacitatea de a contribui la îmbunătățirea reglementărilor și la procesul de învățare în materie de reglementare;
- d) asigură protecția consumatorilor la etapa de punere în aplicare.

(2) Decizia de aprobare a punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei nu poate acorda derogări care contravin obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova.

Articolul 4. Principiile de bază

La executarea prezentei legi, se respectă următoarele principii:

- a) tratament nediscriminatoriu și egal al solicitanților;
- b) abordare bazată pe cooperare;
- c) promovarea inițiativei private și încurajarea inovării;
- d) transparență și liberul acces la informații.

Articolul 5. Definiții

În sensul prezentei legi, se aplică următoarele definiții:

Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare - experimentul de reglementare care permite întreprinderilor și persoanelor fizice să testeze inovațiile într-un mediu controlat, în baza unui plan, elaborat și monitorizat de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei. Acestea presupun o exceptare temporară de la cadrul de reglementare aplicabil, asigurând, în același timp, garanțiile necesare obiectivelor generale de reglementare, în special siguranța și protecția consumatorilor.

Regimul de testare inovativă în materie de reglementare - un regim juridic stabilit în conformitate cu decizia de aprobare a Guvernului pentru proiecte individuale de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

Proiect de testare inovativă în materie de reglementare - proiectul pilot în domeniul energiei aprobat prin decizia de aprobare, care include toate informațiile tehnice necesare pentru desfășurarea activităților necesare în vederea creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în domeniul producției, stocării, furnizării, distribuției sau consumului de energie electrică, în conformitate cu prevederile legii.

Decizie de aprobare - decizia emisă de către Guvern în conformitate cu prevederile legii, prin care se aprobă un proiect de testare inovativă în materie de reglementare, în baza căreia participantul deține drepturile și obligațiile de a desfășura activitățile pentru a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în domeniul producției, stocării, furnizării, distribuției sau consumului de energie electrică și care stabilește derogări de la prevederile legale în domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice, de la normele de procedură fiscală sau de la orice alte prevederi legale, prevăzute la dispoziții tranzitorii care împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare. Derogările de la prevederile legale se aplică în conformitate cu legislația în vigoare.

Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei - un organism colegial interinstituțional permanent, fără personalitate juridică, care gestionează și supraveghează proiectele de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei - o unitate specializată înființată în cadrul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei care asigură secretariatul și funcționarea Comisiei

pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în conformitate cu prezenta lege.

Solicitant - orice persoană juridică sau fizică din Republica Moldova sau străină care solicită aprobarea unui regim individual de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

Participant - orice persoană juridică sau fizică din Republica Moldova sau străină care, după obținerea unei decizii de aprobare, participă la testele efectuate în cadrul unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

CAPITOLUL II COMPETENȚE ADMINISTRATIVE

Articolul 6. Atribuțiile Guvernului

Guvernul are următoarele atribuții:

- a) stabilirea obiectivelor și a direcțiilor prioritare pentru mecanismul de experimentare în sectorul energetic prin consolidarea politicii de investiții;
- b) aprobarea și revizuirea politicilor și cadrului normativ pentru punerea în aplicare a legii;
- c) examinarea și aprobarea mecanismelor financiare și economice ale proiectelor de reglementare;
- d) stabilește procedura de organizare și funcționare a Comisei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ;
- e) emite deciziile prevăzute de lege cu privire la fiecare procedură de selecție și cerere de participare în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- f) coordonează activitatea tuturor autorităților administrației publice care au atribuții în implementarea spațiilor de testare în materie de reglementare în sectorul energetic, conform legii.

Articolul 7. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei

Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele atribuții:

- a) elaborează și promovează politicile și cadrul normativ în domeniul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în sectorul energetic;
- b) emite deciziile prevăzute de lege cu privire la cerere de participare în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- c) monitorizează punerea în aplicare a actelor normative aprobate pentru implementarea legii;
- d) colaborează cu autoritățile și instituțiile administrației publice prin schimbul reciproc de date și informații, atât la etapa de înființare, cât și în cea de funcționare a spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- e) asigură elaborarea și actualizarea de propuneri de reglementări privind punerea în aplicare a proiectelor de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- f) asigură funcționarea secretariatului și promovează deciziile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei;
- g) contribuie la asigurarea accesului autorităților administrației publice și al publicului larg la informații în domeniul punerii în aplicare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice.

Articolul 8. Atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

- (1) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică are următoarele atribuții și responsabilități;
- a) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la monitorizarea implementării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
  - b) îndeplinește rolul de membru al Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă și evaluează proiectele de testare inovativă în materie de reglementare;
  - c) cooperează cu instituțiile și autoritățile administrației publice în domeniul punerii în aplicare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare;
  - d) asigură controlul privind respectarea dispozițiilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia, în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
  - e) constată cazurile de încălcare a legislației în domeniul punerii în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și aplică sancțiuni;
  - f) informează Comisia pentru Spații de Testare Inovativă despre constatarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul de reglementare sau la solicitarea acesteia, prezintă informații privind rezultatele controalelor efectuate.

Articolul 9. Atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei

(1) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are următoarele atribuții și responsabilități:

- a) formulează propuneri privind modificarea actelor normative în domeniul energiei;
- b) asigură cooperarea cu toate autoritățile administrației publice centrale sau locale pentru a asigura aplicarea legii;
- c) asigură cooperarea internațională în ceea ce privește aspectele legate de regimul de testare inovativă în materie de reglementare;
- d) organizează proceduri de selecție pentru participarea în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- e) analizează cererile de participare în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice și emite recomandări cu privire la fiecare procedură de selecție și cerere de participare în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- f) asigură comunicarea cu solicitanții și participanții prin intermediul secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei;
- g) organizează consultări publice cu privire la examinarea cererilor solicitanților, a procedurilor de selecție și cu privire la fiecare aspect pe care îl consideră relevant în sensul prezentei legi;
- h) emite rapoarte privind rezultatele și informațiile obținute în urma dezvoltării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice și, la cererea Guvernului, cu privire la orice alte aspecte relevante legate de aplicarea legii;
- i) examinează cele mai recente date științifice și elaborează un raport anual privind inovația în materie de reglementare în sectorul energetic, care se publică în al doilea trimestru al fiecărui an;
- j) monitorizează, evaluează și verifică punerea în aplicare a proiectelor de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;
- k) asigură sprijinul pentru proiectele de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice, inclusiv, dar fără a se limita la aceasta, oferă

consultanță participanților la aceste spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice;

1) sesizează Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică despre cazurile de încălcare a legislației în domeniul punerii în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(2) Organizarea activității și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei sunt stabilite în Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat de Guvern.

CAPITOLUL III ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII

Articolul 10. Condiții de participare

(1) Persoana juridică sau fizică din Republica Moldova sau străină poate depune o cerere individuală sau în cadrul unei forme de asociere pentru obținerea unei decizii de aprobare.

(2) O persoană juridică străină poate solicita o decizie de aprobare în cazul în care a înființat în Republica Moldova, în condițiile legii, o sucursală pentru întreaga perioadă de valabilitate a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare, pentru desfășurarea activităților sale în scopul creării produselor, tehnologiilor, serviciilor și modelelor de afaceri inovatoare.

(3) În cazul participării într-o asociere, prevederile alin. (2) se aplică entităților juridice străine care fac parte din asocierea respectivă.

Articolul 11. Limitări de participare

(1) Guvernul nu aprobă un proiect al unui solicitant în cazul în care una sau mai multe dintre următoarele circumstanțe sunt incidente:

- a) solicitantul se află în procedură de insolvență sau de faliment;
- b) solicitantul se află într-o situație de conflict de interese în cadrul sau în legătură cu procedura în cauză;
- c) solicitantul a fost condamnat printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe pentru una dintre următoarele infracțiuni: participare la o organizație criminală, corupție, fraudă, infracțiuni de terorism sau infracțiuni legate de activități teroriste, spălare de bani sau finanțarea de activități cu caracter terorist sau exploatarea muncii copiilor și alte forme de trafic de persoane.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul în care unul sau mai mulți membri ai unei forme de asociere se află în una dintre situațiile reglementate de prezentul articol.

Articolul 12. Activități în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare

(1) Titularul unei decizii de aprobare își desfășoară activitățile în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale altor acte normative aplicabile, precum și ale deciziei de aprobare.

(2) În conformitate cu prevederile prezentei legi, ale altor acte normative aplicabile, precum și ale deciziei de aprobare se stabilesc derogările de la legislația în vigoare. În acest sens, Guvernul, prin decizia de aprobare, poate acorda o derogare de la prevederile specifice din domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gestionării apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatarea și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice, de la normele de procedură fiscală sau de la orice altă prevedere legală, care

împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare. Facilitățile acordate prin decizia de aprobare nu vor include nicio derogare de la obligația de a plăti taxe și impozite sau de la nivelul taxelor și tarifelor de impozitare aplicate în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) În conformitate cu prevederile legii și actelor normative aplicabile, Guvernul, prin decizia de aprobare, stabilește că nu se vor aplica sancțiuni administrative, exonerând de la răspundere participantul pentru acțiunile și/sau omisiunile acestuia legate strict de implementarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare, desfășurat în conformitate cu decizia de aprobare.

(4) Prevederile alin. (2) și alin. (3) derogă de la orice alte prevederi legale care contravin prezentului articol și se aplică unui anumit proiect de testare inovativă în materie de reglementare pe toată durata acestuia, indiferent de orice modificări legislative care intervin pe durata de derulare a proiectului respectiv.

Articolul 13. Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei

(1) În scopul aplicării prevederilor legii, prin decizia Prim-ministrului, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a Regulamentului privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei aprobat de Guvern, se desemnează componența acesteia și care este constituită din următorii membri:

- a) un reprezentant al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;
- b) un reprezentant al organului central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu ;
- c) un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică;
- d) un reprezentant al Consiliului Concurenței;
- e) un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate;
- f) un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei;
- g) un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă;
- h) trei experți independenți recunoscuți pe plan internațional.

(2) Procedura de numire a membrilor titulari ai Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, precum și a membrilor supleanți, se reglementează prin Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat de Guvern.

(3) Membrii titulari și membrii supleanți sunt numiți pentru un mandat de doi ani, cu posibilitatea de reînnoire a mandatului.

(4) Mandatul unui membru încetează la expirarea mandatului, prin demisie, deces, demitere, încetare sau suspendare a activității, imposibilitatea definitivă de a-și exercita funcția, în cazul în care acesta nu își poate exercita funcția mai mult de 60 de zile consecutive.

(5) Înlocuirea membrilor are loc printr-o nouă decizie a Prim-ministrului, pe baza unei noi nominalizări făcute în conformitate cu prevederile alin. (2) și alin. (3).

(6) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate invita la ședințele sale, în calitate de invitați, reprezentanți ai altor autorități sau instituții administrației publice, considerând ordinea de zi a ședințe, care exprimă doar opinii consultative.

(7) În cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei funcționează un grup de lucru format din experți din instituțiile menționate la alin. (1) lit. (a) - (f), coordonat de secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, care se va reuni ori de câte ori este necesar. Activitatea grupului de lucru va consta în elaborarea de analize, studii de specialitate, recomandări sau avize pentru membrii Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, care sunt luate în considerare la examinarea cererilor pentru regimul de testare inovativă în materie de reglementare.

(8) Reprezentantul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul mediului, Serviciului de Informații și Securitate și reprezentantul Universității Tehnice a Moldovei au un rol consultativ în cadrul ședințelor Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, fără a deține un drept de vot.

(9) Reprezentanții organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Agenției Naționale de Reglementare în Energetică, Consiliului Concurenței, Centrului Național pentru Energie Durabilă și experții independenți prevăzuți la alin. (1) lit. (h) au drept de vot în cadrul ședințelor Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.

(10) Ședințele Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei sunt convocate de președintele prin intermediul secretariatului. Recomandările emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei privind solicitările privind implementarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare se adoptă cu votul majorității membrilor cu drept de vot prezenți. În caz de paritate a voturilor, soluția votată de membrul desemnat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prevalează.

Articolul 14. Mecanismul de cooperare

(1) În scopul îndeplinirii atribuțiilor prevăzute de lege, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate consulta și coopera cu alte autorități și instituții administrației publice la nivel central și local, cu mass-media, întreprinderi, parteneri sociali, mediul academic, mediul de afaceri, publicul larg, precum și face schimb de informațiile necesare.

(2) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei desfășoară dialog cu privire la inovația în materie de reglementare în sectorul energetic, în cadrul căruia autoritățile administrației publice locale, organizațiile societății civile, mediul de afaceri, investitorii și alte părți interesate, precum și publicul larg pot participa activ și discuta noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie, respectiv la progresele realizate.

CAPITOLUL IV

ÎNFIINȚAREA ȘI FUNCȚIONAREA SPAȚIILOR DE TESTARE INOVATIVĂ ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE ENERGETICĂ

Articolul 15. Procedurile de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

(1) La propunerea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Guvernul poate decide să lanseze o procedură de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

(2) Termenii și condițiile de participare se stabilesc de către Guvern, la propunerea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, după derularea unei consultări publice. Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei publică inițiativa pe pagina web oficială al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pentru a oferi părților implicate posibilitatea de a formula observații cu privire la inițiativa de participare, pentru o perioadă de cel puțin 30 de zile calendaristice.

(3) Procedurile de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei vor specifica termenii și forma în care se vor depune solicitările, condițiile pentru accesul la spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în conformitate cu prevederile legii, precum și formularul de solicitare stabilit în cadrul procedurii de selecție respective.

(4) Procedura prevăzută la art. 16 - 20 se aplică în scopul evaluării solicitărilor depuse în cadrul procedurilor de selecție în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

Articolul 16. Inițierea procedurii de aprobare

(1) Solicitantul transmite secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei o propunere de inițiere a procesului de aprobare, care conține următoarele date și informații:

- a) o descriere detaliată a proiectului, inclusiv, dar fără a se limita la, locația și durata planificată a proiectului;
- b) o justificare a modului în care fiecare dintre prevederile menționate la art. 3 alin. (1) lit. (b) împiedică sau îngreunează în mod substanțial executarea proiectului pilot;
- c) justificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1).

(2) În scopul examinării unei astfel de inițiative, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei solicită avizul motivat al autorităților publice responsabile de emiterea avizelor, aprobărilor sau autorizațiilor în domeniul reglementat de prevederile legale de la care solicitantul solicită o derogare.

(3) Avizul motivat emis de autoritățile publice prevăzute la alin. (2) indică impactul și riscurile potențiale ale inițiativei care face obiectul procedurii respective și, după caz, formulează recomandări și soluții pentru a minimiza orice impact negativ.

(4) În scopul examinării inițiativei, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei informează autoritatea publică locală pe teritoriul căreia va fi implementat proiectul cu privire la inițiativa publicată, după caz. Autoritatea publică locală emite un aviz cu privire la compatibilitatea inițiativei cu planul local de amenajare a teritoriului și/sau de urbanism.

(5) În cadrul examinării propunerii de inițiere a procesului de aprobare, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate consulta orice părți terțe pe care le consideră necesare.

(6) Avizele și opiniile furnizate în temeiul alin. (2) - (5) au caracter consultativ.

(7) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate cere solicitantului să completeze solicitarea cu date și informații suplimentare pe care le consideră necesare pentru a emite o recomandare cu privire la decizia de aprobare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

(8) După obținerea avizelor solicitate, cu luarea în considerare a avizelor și opiniilor furnizate în temeiul alin. (2) - (5), Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va aproba sau de respinge, după caz, a inițierea procedurii de aprobare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.

Articolul 17. Evaluarea solicitărilor de participare în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

(1) Ca urmare a unei decizii provizorii prin care se constată admisibilitatea de principiu a unei propuneri de inițiere a procesului de aprobare, solicitantul poate depune, în termen de 2 luni de la data emiterii deciziei provizorii, la Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, o solicitare de aprobare a unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic care să conțină următoarele date și informații:

- a) informații privind solicitantul, managerul de proiect și partenerii implicați în proiectul pilot;
- b) o descriere detaliată a proiectului pilot și a obiectivelor acestuia;
- c) calendarul orientativ și întinderea geografică a desfășurării proiectului pilot;
- d) domeniul de aplicare al fiecăruia dintre testele care urmează să fie efectuate în cadrul proiectului pilot, precum și termenii și condițiile care reglementează testele;
- e) justificarea excepțiilor de reglementare necesare pentru a desfășura proiectul pilot în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei;
- f) demonstrarea îndeplinirii criteriilor de eligibilitate prevăzute la art. 3;
- g) rezultatele care urmează să fie obținute prin activitățile din spațiul de testare inovativă în materie de reglementare;
- h) o analiză a principalelor riscuri ridicate de fiecare test și a măsurilor aferente de minimizare a riscurilor;
- i) regimul de încetare a proiectului pilot, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) lit. (a) - (e);
- j) descrierea măsurilor prevăzute pentru a asigura protecția și siguranța consumatorilor;
- k) metodele propuse de solicitant pentru comunicarea rezultatelor și a punctelor de vedere;
- l) în cazul unei solicitări depuse în conformitate cu prevederile art. 15, îndeplinirea condițiilor stabilite în procedura de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei;
- m) orice alte date și informații solicitate în conformitate cu actele normative care reglementează regimul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(2) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate cere solicitantului să completeze solicitarea cu informațiile pe care le consideră necesare pentru evaluarea acesteia.

(3) În scopul examinării solicitării, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate solicita avizele motivate prevăzute la art. 16 alin. (2) - (5) și poate consulta orice părți terțe.

Articolul 18. Deciziile emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei cu privire la participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare

(1) În termen de 30 de zile calendaristice de la data în care solicitarea este considerată completă, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei emite:

- a) o decizie motivată de aprobare a proiectului în cazul în care solicitarea îndeplinește criteriile prevăzute la art. 3, art. 10, art. 11 și/sau art. 15, după caz;
- b) o decizie motivată de respingere a cererii în cazul în care solicitarea nu îndeplinește criteriile prevăzute la art. 3, art. 10, art. 11 și/sau art. 15;
- c) o decizie de retrimiteră a solicitării la secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei pentru o analiză suplimentară, indicând aspectele și avizele care ar trebui să fie analizate suplimentar;
- d) o decizie motivată de prelungire a duratei aprobării pentru un proiect-pilot atunci când se consideră justificată prelungirea perioadei de testare pentru a atinge scopul și obiectivele proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- e) o decizie motivată de retragere a aprobării unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în cazul în care sunt incidente prevederile art. 23 alin. (5) și alin. (6). Decizia va cuprinde inclusiv considerente cu privire la obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic. În cazul în care restabilirea situației existente anterioare nu este posibilă, recomandarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va propune orice altă măsură adecvată pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului.

Articolul 19. Deciziile Guvernului cu privire la participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare

În cazul deciziei de acceptare a solicitării, în termen de 45 de zile calendaristice de la data comunicării recomandării emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Guvernul va emite:

- a) o decizie motivată de aprobare a proiectului-pilot în cazul în care solicitarea îndeplinește criteriile prevăzute la art. 3, art. 10, art. 11 și/sau art. 15, după caz;
- b) o decizie motivată de prelungire a duratei aprobării pentru un proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic atunci când se consideră justificată prelungirea perioadei de testare pentru a atinge scopul și obiectivele proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;

Articolul 20. Deciziile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cu privire la participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare:

În termen de 45 de zile calendaristice de la data comunicării recomandării emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va emite:

- a) o decizie motivată de retragere a aprobării unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în cazul în care sunt incidente prevederile art. 24 alin. (5) și alin. (6). Decizia de retragere poate impune obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în

domeniul energetic. În cazul în care restabilirea situației existente anterioare nu este posibilă, Guvernul poate impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului.

b) o decizie de constatare a încetării a dreptului de a opera în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în cazul în care sunt incidente prevederile art.25 sau art.26. Decizia de constatare a încetării poate impune obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic. În cazul în care restabilirea situației existente anterioare nu este posibilă, Guvernul poate impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului.

(2) Deciziile menționate la alin. (1) lit. (a) conțin cel puțin următoarele elemente:

- a) informații privind participantul și partenerii implicați în proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei;
- b) o descriere detaliată a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, a tipului de teste, precum și a implicațiilor, riscurilor și responsabilităților care decurg din participarea la acest proiectul;
- c) locația și caracteristicile tehnice ale proiectului;
- d) obiectivele-cheie ale proiectului de testare inovativă în materie de reglementare;
- e) durata de funcționare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare;
- f) identificarea prevederilor legale de la care se autorizează derogarea;
- n) condițiile și obligațiile impuse participantului pentru a minimiza impactul implementării proiectului de testare inovativă în materie de reglementare și pentru a asigura protecția și siguranța consumatorilor;
- g) condiții pentru a asigura publicitatea și transparența testelor în contextul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei;
- h) obligația participantului de a raporta toate faptele, datele și informațiile care pot fi semnificative în timpul implementării proiectului pilot;
- i) obligațiile legate de raportare, inclusiv, dar fără a se limita la metode, date și informații, frecvență de raportare și raportul final;
- j) metoda de exercitare a controlului asupra punerii în aplicare a proiectului pilot;
- k) regimul de încetare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare, inclusiv, dar fără a se limita la, dreptul de retragere al participantului;
- l) sancțiunea retragerii aprobării pentru neimplementarea sau implementarea necorespunzătoare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare și pentru furnizarea de informații false, inexacte sau incomplete considerate esențiale în vederea aprobării și monitorizării implementării proiectului;
- m) răspunderea pentru daune în cazul în care implementarea proiectului pilot va produce prejudicii terților;
- n) cerințele aplicabile la încetarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare, inclusiv, dar fără a se limita la orice obligație potențială a participantului de a reface situl sau de a restabili situația existentă înainte de punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare; în cazul în care nu este posibilă restabilirea situației existente înainte de punerea în aplicare a proiectului, orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului; și
- o) obligația de a furniza informații cu privire la realizarea obiectivelor urmărite de proiectul de testare inovativă în materie de reglementare și cu privire la concluziile proiectului. Aceasta poate include, de asemenea, obligația solicitantului de a mandata părți terțe de a efectua sondaje sau studii.

Articolul 21. Durata proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic

(1) Proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic este aprobat pentru a testa produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovative și avansate în ceea ce privește producerea, furnizarea sau consumul de energie pentru o perioadă de maxim șapte ani.

(2) În cazul în care, pe parcursul punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, se constată că se justifică prelungirea perioadei de testare, prin decizia menționată la art. 19 alin. (1) lit. (d), durata punerii în aplicare a proiectului poate fi prelungită cu o perioadă de maxim cinci ani. Participantul va solicita prelungirea aprobării proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic cu cel puțin trei luni înainte de expirarea acesteia și va furniza Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei toate informațiile pe care le consideră necesare pentru a motiva prelungirea aprobării proiectului.

Articolul 22. Obligația de neimplementare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic anterior deciziei de aprobare

Punerea în aplicare a unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic anterior aprobării acestuia este interzisă.

CAPITOLUL V REGIMUL DE FUNCȚIONARE A PROIECTELOR PILOT APROBATE

Articolul 23. Data de începere a punerii în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic

Participantii ale căror proiecte de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic au fost aprobate printr-o decizie în conformitate cu prevederile art.19 alin.(1) lit.(a) vor comunica Secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei data de începere a participării proiectului în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare.

Articolul 24. Regimul de funcționare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic

(1) Experimentele proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic se efectuează în conformitate cu prevederile deciziei de aprobare, ale legii și ale actelor normative aplicabile, fără a aduce atingere derogărilor de la prevederile legale acordate prin decizia de aprobare.

(2) Participantii asigură siguranța tehnică, funcționarea, fiabilitatea și eficiența producerii, transportului, distribuției și furnizării de energie și resurse energetice, în conformitate cu actele normative care reglementează activitățile energetice, cu excepția derogărilor de la prevederile legale acordate prin decizia de aprobare.

(3) Participantul asigură respectarea condițiilor pentru testele efectuate în cadrul proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic. În cazul unor modificări substanțiale ale proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic sau ale contextului care a condus la aprobarea acestuia, participantul trebuie să informeze Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în termen de 5 zile calendaristice de la data luării la cunoștință despre acestea.

(4) În cazul în care, în cursul funcționării proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, proiectul nu mai îndeplinește una dintre condițiile de eligibilitate prevăzute la art. 3 alin. (1), sunt încălcate condițiile prevăzute în decizia de aprobare sau prevederile actelor normative care reglementează sectorul energetic aplicabile activităților desfășurate, fără a aduce atingere derogărilor de la prevederile legale acordate prin aprobarea proiectului respectiv, sau dacă există o amenințare cu privire la interesul public sau la siguranța consumatorilor, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, obligă participantului să remedieze încălcările sau deficiențele identificate în termenele stabilite printr-o decizie motivată.

(5) În cazul în care participantul nu remediază neregulile sau deficiențele identificate în termenul stabilit de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu consultarea recomandării Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, poate retrage dreptul participantului de a opera proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare.

(6) În cazul în care participantul furnizează informații false, inexacte sau incomplete considerate esențiale în vederea aprobării și monitorizării implementării proiectului, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu consultarea recomandării Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, poate retrage dreptul participantului de a opera proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare.

Articolul 25. Modificarea legislației aplicabile

În cazul în care, anterior încetării proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, reglementările aplicabile sunt modificate astfel încât exceptările prevăzute în decizia de aprobare nu mai sunt necesare pentru realizarea proiectului respectiv, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, din oficiu sau urmare a notificării de către participant sau de către orice terț interesat, va emite o recomandare motivată în termen de 30 de zile calendaristice de la data la care a luat cunoștință de această situație.

Articolul 26. Dreptul de retragere

Participantul poate înceta proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic sau testele efectuate în cadrul proiectului înainte de termenul stabilit în decizia de aprobare din motive tehnice sau din orice alt considerent, bazat pe motive obiective și justificate în mod corespunzător, care împiedică continuarea acestuia, sau în cazul apariției oricărei circumstanțe prevăzute ca fiind o cauză de încetare în decizia de aprobare. O astfel de încetare produce efecte după acceptarea printr-o decizie a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu consultarea recomandării Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei. Decizia stabilește o perioadă tranzitorie rezonabilă și condiții adecvate, în urma examinării punctului de vedere al participantului.

Articolul 27. Încetarea participării în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic

Dreptul de a opera în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic încetează în următoarele cazuri:

- a) unei decizii de retragere a aprobării în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. (e);
- b) unei decizii emisă în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. (f);
- c) la data încetării exceptării prevăzute în decizia de aprobare.

Articolul 28. Dreptul statului de a achiziționa drepturile de proprietate intelectuală derivate din proiectele de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic

(1) După încetarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, la solicitarea scrisă a participantului interesat, Guvernul poate decide să achiziționeze drepturi de autor, brevete, secrete comerciale și alte drepturi de proprietate intelectuală conexe derivate din procesul inovativ desfășurat în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(2) Achiziționarea drepturilor de proprietate intelectuală prevăzute la alin. (1) se efectuează la un preț corect de piață, convenit în prealabil cu participantul și cu respectarea regulilor privind ajutorul de stat și concurența.

(3) După încheierea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, la cererea scrisă a participantului interesat, persoană juridică sau fizică din Republica Moldova, Guvernul poate decide să finanțeze înregistrarea drepturilor de autor, brevete, secretelor comerciale și a altor drepturi de proprietate intelectuală conexe derivate din procesul inovator desfășurat în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în contextul unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(4) Guvernul adoptă deciziile prevăzute la alin. (1) și alin. (3), după consultarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei. Avizele Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei emise în temeiul prezentului articol nu sunt obligatorii pentru Guvern.

Articolul 29. Dispoziții privind confidențialitatea

(1) Dreptul de acces la informațiile publice prevăzute de Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public nu se extinde asupra secretelor comerciale, asupra altor informații confidențiale sau corespondenței dintre Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei și alte autorități publice.

(2) Membrii Guvernului, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, precum și personalul secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei și al altor autorități publice, care au acces, prin oricare dintre modalitățile prevăzute de lege, la informații confidențiale sau la secrete comerciale, bancare sau de altă natură, au obligația de a nu divulga și de a păstra confidențialitatea acestor informații.

(3) Obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor menționate la alin.(2) continuă să se aplice indiferent dacă persoana în cauză nu mai este membru al Guvernului, al Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, angajat al secretariatului Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei sau altor autorități publice implicate în proiectul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

CAPITOLUL VI ACTIVITĂȚI DE CONSILIERE ȘI SUPORT

Articolul 30. Consiliere și suport

(1) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei acordă consiliere și suport, în mod transparent și nediscriminatoriu, tuturor întreprinderilor și persoanelor fizice în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentei legi, aplicabilitatea oricăror

alte prevederi legale relevante și funcționarea în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, în măsura în care aceasta este compatibilă cu prioritățile sale de aplicare a legii.

(2) Participarea întreprinderilor și persoanelor fizice la un proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic este considerată suficientă pentru a demonstra interesul legitim de a obține consiliere și suport în legătură cu activitățile desfășurate în contextul proiectului.

Articolul 31 Solicitarea de consiliere și suport

(1) Orice întreprindere sau persoană fizică care îndeplinește condițiile prevăzute de art.29 poate solicita consiliere și suport cu privire la punerea în aplicare a legii, aplicabilitatea oricărei alte prevederi legale relevante și funcționarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(2) La primirea unei solicitări de consiliere și suport, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va emite o adresă de consiliere și suport sub rezerva îndeplinirii cumulative a următoarelor condiții:

a) solicitarea unei adrese de consiliere și suport ridică o problemă nouă sau nerezolvată de aplicare a prevederilor legale pentru care nu există suficientă claritate în cadrul juridic existent și nici suficiente orientări generale disponibile în mod public în practica decizională sau în adresele sale anterioare;

b) există un interes public în furnizarea de îndrumări, deoarece evaluarea în primă fază a solicitării de consiliere și suport indică faptul că o clarificare a aplicabilității prezentei legi, a oricărei alte prevederi legale relevante și/sau a funcționării în cadrul unui spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic ar contribui la o certitudine juridică adecvată și va încuraja activitățile inovatoare în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic; și

c) îndrumările solicitate sunt compatibile cu prioritățile sale în materie de punere în aplicare a legii.

(3) Îndrumările informale, precum și consilierea și sprijinul furnizate în temeiul alin. (2) reflectă observațiile Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei cu privire la faptele care i-au fost prezentate și nu creează drepturi sau obligații pentru întreprinderea sau persoana fizică care a solicitat consiliere și/sau suport sau pentru orice altă terță parte.

CAPITOLUL VII MONITORIZAREA, EVALUAREA ȘI VERIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

Articolul 32. Activitățile de monitorizare

(1) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei asigură monitorizarea activităților desfășurate de către participant în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic. În acest scop, participantul furnizează în temenele stabilite Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei rapoarte intermediare privind testarea inovației aprobate în conformitate cu calendarul stabilit în decizia de aprobare, precum și orice alte informații la solicitarea Comisei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.

(2) Rapoartele intermediare descriu modalitatea în care sunt puse în aplicare obiectivele proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în conformitate cu termenii stabilite prin decizia de aprobare.

(3) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate solicita clarificări participantului în cazul în care rapoartele intermediare sunt incomplete sau conțin prevederi contradictorii, iar participantul are obligația de a furniza informațiile solicitate.

(4) În cazul în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei constată că activitățile desfășurate de un participant nu sunt în conformitate cu obiectivele stabilite, informează participantul și solicită să ia toate măsurile necesare pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în decizia de aprobare până la comunicarea următorului raport intermediar.

Articolul 33. Competențe de verificare

(1) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei verifică conformitatea activităților desfășurate în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic cu cerințele prevăzute de lege și de actele normative secundare de implementare a legii și cu obligațiile stabilite în decizia de aprobare.

(2) În cazul în care participantul nu poate crea sau nu are capacitatea să creeze produsele, tehnologiile, serviciile, modelele de afaceri inovatoare pentru care a fost acordată decizia de aprobare din cauza imposibilității de a atinge progresul tehnologic necesar, nu poate fi reținută o neîndeplinire a obligațiilor sale.

(3) În scopul îndeplinirii obiectivelor prezentei legi, participantul are obligația de a permite accesul reprezentanților Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei la orice informație și la orice punct de lucru în care se desfășoară activități de punere în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, pentru a permite efectuarea unei monitorizări și verificări complete și adecvate a activităților desfășurate de participant și a respectării de către acesta a prevederilor legii, ale actelor normative secundare de implementare a legii și ale deciziei de aprobare.

(4) Procedura de monitorizare și verificare a activităților a întreprinderilor care operează în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Articolul 34. Atribuții de verificare

(1) În scopul exercitării atribuțiilor de monitorizare și verificare, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate solicita toate informațiile și clarificările necesare.

(2) În scopul exercitării atribuțiilor de monitorizare și verificare, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, prin personalul său, efectuează inspecții și, în funcție de complexitate, stabilește perioada în care pot avea loc aceste inspecții, care nu poate depăși 30 de zile calendaristice.

(3) Procedura de efectuare a inspecțiilor, precum și atribuțiile personalului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei de efectuare a inspecțiilor sunt reglementate prin Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile

Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat de Guvern.

Articolul 35. Evaluarea rezultatelor finale

(1) În termen de 30 de zile de la finalizarea sau încetarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, participantul prezintă Secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei raportul final de evaluare a rezultatelor proiectului. Informațiile minime care trebuie să fie prezentate în raport sunt stabilite atât în Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat de Guvern, precum și în decizia de aprobare.

(2) Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate solicita participantului să modifice raportul final, în cazul în care acest document nu oferă o analiză cuprinzătoare a activităților desfășurate pe durata proiectului, a concluziilor sale și a măsurilor propuse pentru implementarea ulterioară a rezultatelor în cadrul de reglementare.

(3) Participantul are obligația de a modifica raportul final în termenul impus de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.

(4) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei consultă Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Consiliul Concurenței și organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cu privire la toate aspectele relevante rezultate din proiectele de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, inclusiv, fără a se limita la evaluările specifice proiectelor, la modificările de reglementare recomandate și la propunerile de îmbunătățire a operațiunilor în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

(5) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate consulta și alte părți interesate relevante pe parcursul procesului de evaluare a rezultatelor finale ale unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, după caz. În acest scop, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei consultă autoritățile ale administrației publice centrale sau locale, consumatori finali și întreprinderi.

(6) În termen de 60 de zile calendaristice de la data comunicării informațiilor prevăzute la art. 35 alin. (1), alin. (3), alin. (4) și alin. (5), Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va pregăti un document de concluzii privind desfășurarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și rezultatele acestuia. Concluziile sunt luate în considerare în scopul aplicării prevederilor art. 36.

(7) În cazul în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei consideră că rezultatele proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic trebuie transpuse în cadrul de reglementare, aceasta va propune Guvernului acțiunile necesare privind modificările legislative.

(8) Modelul conținutului raportului final menționat în alin. (1) este prevăzut în Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat de Guvern.

Articolul 36. Raportul anual privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic

(1) Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei elaborează un raport anual privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic, pe baza rapoartelor finale prezentate în conformitate cu art. 35. Raportul anual privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic se va publica până la sfârșitul trimestrului II al fiecărui an.

(2) Cerințele privind conținutul raportului anual menționat la alin. (1) sunt prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat de Guvern.

Articolul 37. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul reglementării a experimentelor inovative în sectorul energetic

(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia atrage, după caz, răspunderea civilă, contravențională sau penală, conform legislației.

(2) Neîndeplinirea obligațiilor impuse în aplicarea art. 35 alin.(1) și alin. (3) reprezintă contravenție și se sancționează de către Agenția Națională de Reglementare în Energetică, la sesizarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în conformitate cu prevederile Codului Contravențional nr.218/1008.

Articolul 38. Măsurile de control referitoare la respectarea a prevederilor în materie de energie și concurență

Controlul de stat în domeniul respectării legislației în domeniul energiei și al concurenței este exercitat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, respectiv de către Consiliul Concurenței în vederea asigurării respectării legislației relevante. Măsurile de control sunt exercitate în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a cadrului normativ în vigoare.

CAPITOLUL VIII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 39. Dispoziții tranzitorii

(1) Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 163¹ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:
„(3) Neîndeplinirea obligațiilor cu privire la prezentarea sau modificarea raportului final de evaluare a rezultatelor proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic se sancționează cu amendă de la 15 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 41-44, art. 61), se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:
„(6) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(3) Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247-248, art. 568), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(4) Codul subsolului nr. 3/2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 75-77, art. 197), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(5) Codul funciar nr. 828/1991 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 107, art. 817), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 6 se completează cu alineatul cu următorul cuprins:

„În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(6) Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1993, nr. 10, art. 283), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 4 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(7) Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 25, art. 259), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(8) Legea nr. 835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 1–2, art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

După articolul 1 se introduce un nou articol, art.1¹, cu următorul cuprins:

„art.1¹ În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(9) Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155–158, art. 549), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(10) Legea nr. 272/2011 apelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 46-49, art. 70), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 3 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(11) Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 54-55, art. 378), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(12) Legea nr. 209/2016 privind deșeurile (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 459-471, art. 916), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Legea se completează cu articolul 3¹ cu următorul cuprins:

„3¹ În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(13) Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 49-58, art. 109), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 3 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(14) Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 113-116, art. 178):

Articolul 3 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației”.

(15) Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(16) Legea nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 383, art. 719), se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu lit. (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(17) Legea nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 229-233, art. 739), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 9 se completează cu lit. (5) cu următorul cuprins:

„(5) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(18) Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 480-482, art. 849), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(19) Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(20) Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(21) Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 40-49, art. 82), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(22) Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 40-49, art. 83), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(23) Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(24) Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69-77, art. 117), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 4 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(25) Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 476), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, precum și cu asigurarea protecției și siguranței populației.”

(26) Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 46-47, art. 136), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(27) Legea nr. 241/2007 comunicațiilor electronice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 155), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(28) Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205, art. 402), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 2 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

(29) Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 153-158, art. 278), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, pot fi acordate derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.”

Articolul 40. Dispoziții finale

(1) Guvernul:

a) în termen de 10 luni de la publicarea legii, va elabora și va adopta actele normative necesare pentru implementarea legii, inclusiv Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei;

b) în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor GROSU

Notă Informativă

la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

<p>1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului</p>
<p>Proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost elaborat de către Ministerul Energiei.</p>
<p>2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite</p>
<p>Elaborarea proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei are la bază necesitatea îmbunătățirii și consolidării cadrului juridic național pentru a reduce complexitatea și „barierile birocratice” prevăzute de procedurile actuale ce vizează eliberarea de autorizații, certificate și de acordare de licențe necesare în activitățile de producerea, furnizarea sau consumul de energie și stimularea inovării în acest domeniu.</p> <p>Dezvoltarea inovațională mai redusă a întreprinderilor/societăților din sectorul energetic este considerabil îngreunată de intensitatea redusă a activităților de cercetare și dezvoltare în cadrul companiilor.</p> <p>Ponderea activităților de cercetare și dezvoltare desfășurate de către întreprinderile din Republica Moldova în totalul activităților de cercetare și dezvoltare este sub o treime din indicatorul respectiv pentru țările CSI și Europa Centrală și de Est.</p> <p>Conform Indicelui Competitivității Globale, Republica Moldova se află pe locul 109 din 141 de țări în ceea ce privește capacitatea de inovare, în timp ce state vecine, precum România se află pe locul 55, respectiv Ucraina ocupând locul 60.</p> <p>În Moldova, piața energiei electrice a rămas închisă concurenței iar calendarul privind liberalizarea sectorul energetic a devenit mai clar abia odată cu aderarea la Tratatul de Constituire a Comunității Energetice în 2010.</p> <p>Viteza de implementare a inovațiilor reprezintă o provocare majoră, deoarece autoritățile de reglementare trebuie să țină pasul cu inovația și să înțeleagă că reglementare prea strictă (<i>supra reglementare</i>) și incertitudinea în materie de reglementare pot descuraja investițiile în inovare.</p> <p>În consecință, Republica Moldova necesită stringent un sector energetic care să asigure securitatea de bază și să sprijine obiectivele sale de dezvoltare durabilă, dezvoltând tehnologii inovatoare care să susțină creșterea electrificării activităților, o economie cu emisii reduse de carbon și o adaptare la provocările reprezentate de schimbările climatice.</p> <p>Prin urmare, scopul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este de a crea un cadru general pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor în sectorul energetic pentru a efectua teste temporare, în scopul de a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în ceea ce privește producția, furnizarea sau consumul de energie.</p> <p>Prin aprobarea Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei pot fi atinse următoarele obiective principale:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) crearea condițiilor juridice pentru integrarea mai profundă în spațiul UE și în cadrul Comunității Energetice pentru a permite îndeplinirea colectivă a obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050; b) creșterea volumului investițiilor în sectorul eficienței energetice la 0,5% din PIB în 2030; c) creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final brut de energie în conformitate cu obiectivele stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”);

d) creșterea securității aprovizionării cu energie, având în vedere că țara importă aproximativ 74,6% din resursele energetice;

e) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetică, ce reprezintă cea mai mare pondere în structura emisiilor totale (69,9% din total).

De asemenea, adoptarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este condiționată și de necesitatea realizării Obiectivului 7 de Dezvoltare Durabilă al Agendei Globale 2030, axat pe accesul la energie modernă, fiabilă, durabilă și la prețuri accesibile pentru toți și care a fost integrat și în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul actului normativ nu transpune direct legislația Uniunii Europene, dar este compatibil cu aceasta, dat fiind faptul că aduce în concordanță legislația națională cu prevederile unor inițiative, la nivel de reglementare, care recomandă, respectiv instituie posibilitatea stabilirii regimurilor de experimentare în materie de reglementare ca un instrument eficient pentru promovarea inovării în sectorul energetic.

În acest sens, printre principalele acte europene care menționează regimurile de experimentare în materie de reglementare putem enumera:

- **Concluziile Consiliului European din 2020** privind spațiile de testare în materie de reglementare menționează despre necesitatea instituirii unor instrumente ale unui cadru de reglementare rezilient și adaptat exigențelor viitorului, care poate face față provocărilor din era digitală¹ și care sprijină utilizarea spațiilor de testare în materie de reglementare, precum și a clauzelor de experimentare, inclusiv în legislația UE;
- **Modificarea Directivei (UE) 2018/2001 UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**² prin introducerea unui nou alineat care reglementează introducerea spațiilor de testare în materie de reglementare: *„Statele membre promovează testarea de noi tehnologii în domeniul energiei din surse regenerabile în proiecte-pilot într-un mediu real, pentru o perioadă limitată de timp, în conformitate cu legislația UE aplicabilă și însoțite de garanții adecvate pentru a garanta funcționarea în condiții de siguranță a sistemului de energie electrică și pentru a evita efectele disproporționate asupra funcționării pieței interne, sub supravegherea unei autorități competente”*;
- **Setul revizuit de instrumente pentru o mai bună legiferare**³, publicat în 2021, în care *„sandbox-urile de reglementare”* au fost incluse ca parte a instrumentului nr. 69: Metode și instrumente de politică emergente, cu cele mai bune practici pentru punerea sa în aplicare;
- **Recomandarea (UE) 2022/822 a Comisiei din 18 mai 2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică**⁴ încurajează statele membre *„să instituie spații de testare în materie de reglementare pentru a acorda scutiri specifice de la cadrul legislativ sau de reglementare național, regional sau local pentru tehnologiile, produsele, serviciile sau abordările inovatoare, cu scopul de a facilita acordarea autorizațiilor în sprijinul implementării și al integrării în sistem a energiei din surse regenerabile, a stocării sau a altor tehnologii de decarbonizare, în conformitate cu legislația Uniunii”*;

¹<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/16/regulatory-sandboxes-and-experimentation-clauses-as-tools-for-better-regulation-council-adopts-conclusions/> <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/ro/pdf>

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413

³ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_en?prefLang=ro&etrans=ro

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022H0822>

- **Comunicarea din 2022 „O nouă agendă europeană de inovare”⁵** indică faptul că resursele din programele Orizont Europa și prin instrumentul de investiții inter-regionale pentru inovare din cadrul Fondului European de Dezvoltare Regionale vor fi dedicate promovării colaborării între regiuni, acoperind, printre altele, spațiile de testare în materie de reglementare;
- **Propunerea Comisiei Europene de Regulament de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de produse bazate pe tehnologie care contribuie la obiectivul „zero emisii”⁶** prevede un articol specific privind spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” și care permite statelor membre să instituie astfel de derogări de la normele de reglementare. De altfel, expunerea de motive a acestei propuneri de regulament subliniază faptul că spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” instituie mecanismele necesare pentru asigurarea competitivității și a capacității de inovare pe termen lung a industriei europene prin capabilități de producție, medii pentru testare și experimentare.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei îl constituie crearea unui regim juridic favorabil în vederea ghidării, sprijinirii și exceptării întreprinderilor în activitățile lor inovatoare în domeniul energiei, sub supravegherea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aflată în subordinea Guvernului.

Prevederile legii se aplică spațiilor inovative de testare în materie de reglementare în domeniul energiei care sunt de interes public și contribuie la asigurarea protecției și siguranței consumatorilor și care pot crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare pentru producerea, furnizarea sau consumul de energie, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele domenii:

- a. servicii de flexibilitate și de echilibrare;
- b. stocare;
- c. integrarea în rețelele de gaze regenerabile a gazelor cu emisii reduse de dioxid de carbon, inclusiv a hidrogenului;
- d. electromobilitate;
- e. autoconsumul colectiv și comunitățile energetice;
- f. rețele inteligente;
- g. integrarea surselor de energie regenerabilă și
- h. stabilirea tarifelor.

Proiectul de lege este constituit din 8 capitole (37 articole). Principalele prevederi ale actului normativ:

- Scopul și domeniul de aplicare a legii, principii, definiții. (*Capitolul I*);
- Atribuțiile diferitor autorități publice la nivel central care reflectă domeniul specific al aplicării legii, Prevederile referitoare la atribuțiile principale ale organului interinstituțional – Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei subordonată Guvernului Republicii Moldova, al cărei Secretariat este reprezentat de o unitate specializată din cadrul Ministerului Energiei (*Capitolul II*);
- Organizarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Rolul Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în organizarea activităților și prevederile referitoare la limitarea de participare. (*Capitolul III*);
- Înființarea și funcționarea spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare. Procedurile de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Evaluarea cererilor de participare. (*Capitolul IV*);

⁵ IMMC.COM%282022%29332%20final.RO.N.xhtml.1_RO_ACT_part1_v2.docx (europa.eu)

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0161>

- Regimul de funcționare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei autorizat. Dreptul de retragere și încetarea participării în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. (*Capitolul V*);
- Activitatea de Consiliere și Suport în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare (*Capitolul VI*);
- Monitorizarea, evaluarea și verificarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Prevederi referitoare la efectuarea controlului respectării legii. (*Capitolul VII*);
- *Capitolul VIII* este elaborat în conformitate cu tehnica legislativă națională și conține termenul de intrare în vigoare, precum și acțiunile pe care trebuie să le întreprindă Guvernul pentru implementarea legii.

În acest sens, prevederile Legii propuse spre aprobare vor include elemente noi care se referă la următoarele:

- Pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acestora sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei emite decizia cu privire la aprobare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare pentru care sunt prevăzute derogări de la anumite prevederi ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.
- Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei poate fi admis pentru a fi pusă testării pentru o perioadă care să permită testarea tehnologiilor, produselor, abordărilor sau a altor aplicații noi și avansate existente, dar nu mai mult de 7 (șapte) ani, cu posibilitatea prelungirii justificate cu o perioadă de maxim 5 (cinci) ani;
- Punerea în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este supravegheată și aprobată de o Comisie pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei
- Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, subordonată Guvernului Republicii Moldova, se instituie prin decizie a prim-ministrului și este compusă din următorii membri: un reprezentant al Ministerului Energiei; un reprezentant al Ministerului Mediului; un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică; un reprezentant al Consiliului Concurenței; un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate; un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei; un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă; trei experți independenți de nivel înalt cu experiență internațională.

5. Fundamentarea economico-financiară

Scopul principal al proiectului de lege este să stimuleze inovația în sectorul energetic național. Acesta introduce un cadru de reglementare favorabil, oferind participanților un regim special pentru o perioadă determinată.

Astfel, se încurajează soluțiile inovatoare și se sprijină dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile, optimizarea stocării acestora, precum și adoptarea de soluții alternative avansate pentru furnizare, distribuție sau consum de energie.

Implementarea prevederilor proiectului asociate de funcționarea Secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei nu va implica cheltuieli financiare suplimentare din Bugetul de Stat. Competențele esențiale ale autorităților administrației publice vor fi îndeplinite în limitele efectivului angajaților acestor instituții stabilit de Guvern, conform alocațiilor bugetare.

Costurile legate de colaborarea cu experții independenți vor fi determinate în funcție de complexitatea fiecărui proiect implementat, fiind suportate din fondurile special alocate pentru fiecare proiect în parte.

Reieșind din analizele efectuate, reiterăm că la această etapă nu este posibil să se efectueze o identificare detaliată a costurilor. Lipsa estimărilor de costuri exacte, împiedică orice analiză solidă și concluzii fundamentale privind costurile necesare implementării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Astfel, orice estimare fixă, va atrage după sine un număr semnificativ de ipoteze care vor fi supuse unui nivel ridicat de incertitudini.

Pentru atingerea scopului propus de implementarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare este preconizată recepționarea unui sprijin financiar extern, recepționat prin intermediul mecanismelor prevăzute de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei include în dispoziții tranzitorii propunerii pentru modificarea unor acte normative, necesare pentru implementarea prevederilor Legii, în conformitate cu prevederile din art.62 alin.(4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

În scopul punerii în aplicare a Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, urmează a fi efectuate modificări ce se referă la următoarele acte legislative și normative:

- Codul Contravențional nr. 218/2008;
- Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023;
- Codul transporturilor rutiere nr.150/2014;
- Codul subsolului nr.3/2009;
- Codul funciar nr.828/1991;
- Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător;
- Legea nr.721/1996 privind calitatea în construcții;
- Legea nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului;
- Legea nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție;
- Legea nr.1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului;
- Legea nr.209/2016 privind deșeurile;
- Legea nr.272/2011 apelor;
- Legea nr.289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică
- Legea nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice
- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile
- Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului
- Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră
- Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice
- Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare
- Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică
- Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică
- Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale
- Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere
- Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase
- Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
- Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității
- Legea nr. 241/2007 comunicațiilor electronice

<p>Pentru asigurarea implementării eficiente a proiectului legii, urmează să fie elaborate și aprobate următoarele acte secundare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic; • Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.
<p>7. Avizarea și consultarea publică a proiectului</p> <p>Proiectul Legii va fi supus procedurii de examinare și avizare în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Astfel în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, urmare a ședinței Secretarilor Generali proiectul va fi publicat și va putea fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei și pe pagina web www.particip.gov.md.</p> <p>Proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este elaborat cu susținerea proiectului implementat de către PNUD, iar în procesul de elaborare, au fost implicați consultanți naționali și experți internaționali.</p> <p>Proiectul a fost consultat și susținut de către membrii Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru. https://www.moldpres.md/news/2024/01/25/24000520</p>
<p>8. Constatările expertizei anticorupție</p> <p>Proiectul va fi supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar concluziile expertizei vor fi incluse în tabelul de sinteză.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p> <p>Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p> <p>Proiectul va fi supus expertizei juridice, iar concluziile expertizei vor fi incluse în tabelul de sinteză.</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p> <p>Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și, respectiv, va fi supus examinării de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.</p> <p>Prin urmare, Analiza Impactului de Reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost examinată și susținută în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 30 ianuarie 2024.</p>

Ministrul Energiei

Victor PARLICOV

Titlul analizei impactului (poate conține titlul actului legislativ propus):	Analiza impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.
Data:	16.01.2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Energiei
Subdiviziunea:	Direcția energie electrică
Persoana responsabilă și datele de contact:	Nicolae NEGRU, consultant principal, Telefon: 022-250-664 e-mail: nicolae.negru@energie.gov.md
Componentele analizei impactului de reglementare	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Elaborarea proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei are la bază necesitatea îmbunătățirii și consolidării cadrului juridic național pentru a reduce complexitatea în procedurile actuale ce vizează eliberarea de autorizații, certificate și de acordare de licențe necesare în activitățile de producerea, furnizarea sau consumul de energie și stimularea inovării în acest domeniu.</p> <p>Prin stimularea inovării în domeniul de reglementare, proiectul de lege propus spre aprobare este menit să contribuie la soluționarea următoarelor probleme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grad scăzut a nivelului de inovare în domeniul energiei; - costuri înalte a tehnologiilor inovatoare în domeniul energiei; - progresul lent în dezvoltarea sectorului de energie regenerabilă distribuită (atingerea obiectivului de 27% din ponderea energiei regenerabile în consumul final brut până în anul 2030, stabilit în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”); - nivelul înalt de emisii de gaze cu efect de seră din sectorul „Industria energetică”, care reprezintă cea mai mare parte din totalul emisiilor (69,9% din total); - dependența de importurile de surse de energie primară, în condițiile în care sursele de aprovizionare sunt limitate, reprezintă un risc pentru securitatea aprovizionării cu energie a țării; - ponderea înaltă a sărăciei energetice a populației (57,2% dintre persoanele în total pe țară se află în sărăcie energetică conform veniturilor). 	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, pe baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Liberalizarea piețelor energetice din ultimele decenii a avut loc într-un context caracterizat de crearea unor piețe competitive, atragerea investițiilor private și apariția ofertelor privind furnizarea resurselor energetice către consumatori, astfel încât aceștia să poată alege oferte de preț mai avantajoase. În plus, liberalizarea a generat așteptări legate de dezvoltarea de modele de afaceri inovatoare și adoptarea tehnologiilor mai eficiente.</p> <p>Lipsa unui proces accelerat de inovare este mai relevantă ca niciodată pentru sectorul energetic mondial, care s-a caracterizat în ultimele decenii printr-un nivel scăzut de inovare. Nivelul scăzut al investițiilor în cercetarea și dezvoltarea sectorului energetic se explică prin faptul că, odată cu liberalizarea și privatizarea sectorului energetic, prioritate a devenit performanța financiară a companiilor, reducerea costurilor și creșterea eficienței, și mai puțin dezvoltarea tehnologică. Cercetarea și dezvoltarea au fost primele care au fost afectate ca urmare a acestei abordări.</p> <p>În mod similar, Moldova se confruntă cu aceeași problemă a unui proces susținut de inovare în materie energetică. De altfel, economia Republicii Moldova devine din ce în ce mai integrată în economia globală, prin urmare, pentru planificarea politicilor, este util să se compare rezultatele activităților inovatoare din Republica Moldova cu cele din alte țări. Conform Indicelui</p>	

Competitivității Globale, Republica Moldova se află pe locul 109 din 141 de țări în ceea ce privește capacitatea de inovare, în timp ce state vecine, precum România se află pe locul 55, respectiv Ucraina ocupând locul 60.

Dezvoltarea inovațională mai redusă a întreprinderilor/societăților moldovenești este considerabil îngreunată de intensitatea redusă a activităților de cercetare și dezvoltare în cadrul companiilor. Cu titlu de exemplu, arătăm că ponderea activităților de cercetare și dezvoltare desfășurate de întreprinderile moldovenești în totalul activităților de cercetare și dezvoltare este sub o treime din indicatorul respectiv pentru țările CSI și Europa Centrală și de Est.

O explicație a acestei situații este centralizarea excesivă a sistemului național de cercetare, în cadrul căruia sprijinul statului pentru cercetare și dezvoltare tehnologică este acordat doar entităților academice acreditate. Acestea nu sunt foarte motivate să dezvolte relații de colaborare cu beneficiarii privați ai cercetării, iar rezultatele cercetării nu sunt adesea relevante pentru agenții economici. În același timp, având în vedere că agenții economici nu primesc practic niciun fel de sprijin de la bugetul public pentru a-și susține activitățile inovatoare, acestea nu doresc să riște puținele resurse proprii de care dispun.

În ceea ce privește sectorul energetic din Moldova, lipsa surselor interne de energie și materie primă a condus considerabil la dependența puternică a țării de resursele energetice din exterior.

Tablelul 1. Dinamica generării, importului și consumului de energie electrică în perioada 2004-2019, milioane kWh

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Generarea energiei electrice	952	1 127	1 080	1 051	985	970	972	933
Importul de energie electrică	1 836	1 600	2 881	2 931	2 961	2 941	2 662	3 142
Consumul de energie electrică	3 455	3 686	3 871	4 030	4 065	3 979	4 106	4 161
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Generarea energiei electrice	890	849	889	934	897	885	931	893
Importul de energie electrică	3 279	3 244	3 341	3 322	3 322	3 458	3 920	3 464
Consumul de energie electrică	4 211	4 236	4 305	4 256	4 219	4 343	4 852	4 356

Sursa: pentru perioada 2004-2014: ÎS „Moldelectrica”; pentru perioada 2015-2019: www.statbank.md.

În contextul tendinței de majorare a consumului de energie electrică din ultima perioadă, această situație reprezintă un factor negativ, inclusiv sub aspectul securității energetice a RM.

În consecință, Republica Moldova necesită stringent un sector energetic care să asigure securitatea de bază și să sprijine obiectivele sale de dezvoltare durabilă, dezvoltând tehnologii inovatoare care să susțină creșterea electrificării activităților, o economie cu emisii reduse de carbon și o adaptare la provocările reprezentate de schimbările climatice.

În anul 2020, aproximativ 69.9% din emisiile totale naționale de GES direct în 2020 au provenit de la sectorul „Energie”.

Analizând datele prezentate în Raportul Național de Inventariere 1990-2020 se observă, că sectorul energetic are cea mai mare contribuție la emisiile naționale de GES, cu o pondere medie de 81.8% în 1990 și 69.9% în 2020. Sectorul include emisiile provenite de la arderea staționară și mobilă a combustibililor în scopul obținerii energiei (97.5% din emisiile totale pe sector, la nivelul anului 2020), precum și emisiile fugitive de la producerea, procesarea, transportarea, păstrarea, livrarea și distribuția țițeiului și gazelor naturale.

În același timp, inovarea este un motor esențial al creșterii economice, al progresului și al prosperității. Capacitatea de a crea produse, servicii și modele de afaceri inovatoare creează valoare socială și este esențială pentru a rămâne competitivi, inclusiv în sectorul energetic. Evoluțiile în materie de inovare necesită atenția constantă a factorilor de decizie politică pentru a le anticipa și pentru a adapta legislația și politicile existente, astfel încât societatea să poată beneficia cât mai mult de procesul inovativ.

Rezultatele estimării realizate pentru 2021, prin ajustarea datelor pentru 2020 la indicele prețului de consum, relevă o creștere a cheltuielilor lunare totale ale gospodăriilor pentru energie cu 26,6% în comparație cu anul precedent. Această creștere a cheltuielilor a fost mai accentuată pentru gospodăriile urbane (cu 36%) în comparație cu cele rurale (cu 19,7%). Totuși, ponderea cheltuielilor pentru energie în cheltuielile lunare totale ale gospodăriilor a crescut până la 13,2% (în mediul urban 11,8% și în mediul rural 14,7%). Rezultatele simulării pentru măsurarea impactului șocului cauzat de prețurile în creștere la energie asupra cheltuielilor gospodăriilor pentru 2021 (prin ajustarea datelor

pentru 2020 la indicele prețului de consum) și 2022 (prin ajustarea la coeficienții estimați conform creșterii reale a prețurilor) relevă că cele mai afectate au fost gospodăriile care utilizează gazul natural și termoficarea centralizată pentru încălzirea locuinței.

Având în vedere ritmul intensiv al schimbărilor în domeniul energetic generate inclusiv de obiectivele naționale în acest domeniu, inovarea, care este una dintre cele mai importante pârgii, este esențială pentru a permite transformarea complexă a sectorului energetic necesară pentru a ne atinge obiectivele. Multe componente ale acestei schimbări (și anume digitalizarea, descentralizarea, decarbonizarea, durabilitatea, electrificarea, responsabilizarea consumatorilor, agregarea cererii de energie, finanțarea inovatoare, introducerea surselor regenerabile, resursele intermitente, eficiența energetică, principiul *eficiența energetică în primul rând*, hidrogenul regenerabil, gazele cu emisii reduse de dioxid de carbon, stocarea, circularitatea, aprovizionarea durabilă cu materii prime și eliminarea carbonului) necesită mult mai multă cercetare pentru a dezvolta soluții inovatoare.

În plus, având în vedere că aproape jumătate din reducerile de emisii de CO₂ până în 2050 ar trebui să provină din tehnologii care nu sunt încă disponibile pe piață, în acest deceniu trebuie să se depună deja eforturi majore de inovare. Cu toate acestea, soluțiile inovatoare implică adesea riscuri mai mari, ceea ce creează provocări într-un sector care, în mod obișnuit, este angajat să atingă cele mai înalte standarde posibile în ceea ce privește fiabilitatea aprovizionării și care, în mod tradițional, are o aversiune la risc.

De asemenea, menționăm că principalele domenii actuale de experimentare în sectorul energetic sunt următoarele:

- Autoconsumul colectiv și comunitățile energetice;
- Electro-mobilitate;
- Flexibilitate și servicii de echilibrare;
- Integrarea surselor de energie regenerabile (SER)
- Rețele inteligente;
- Politici tarifare.

Toate aceste domenii au potențial pentru activitatea de inovare și în Moldova, datorită faptului că Moldova oferă o piață relativ mică și limitată din punct de vedere a numărului de consumatori pentru desfășurarea acestor experimente cu scop inovativ, dar în același timp posedă calitățile structurale ale unui model de sector energetic de tip european.

Domeniile prezentate mai sus sunt cele prevăzute în primul rând pentru experimentare în cadrul proiectului de testare inovativă în sectorul energetic, dar lista nu este deloc exhaustivă și alte proiecte inovatoare pot fi implementate și în cadrul regimului de testare inovativă, de exemplu biometanul, hidrogenul sau chiar sursele de energie experimentale. Pentru a permite o flexibilitate maximă posibilă, spațiile de testare în materie de reglementare nu limitează în mod explicit tehnologiile și abordările inovatoare care pot fi testate în cadrul acestora.

Este important de remarcat faptul că, deși în țările UE se folosesc uneori abordări pilot pentru experimentarea inovării în sectorul energetic în cadrul sferelor descrise mai sus, doar abordarea de tip „proiect de testare inovativă sau spații de testare în materie de reglementare” este cea care produce beneficiile subliniate mai sus.

Din perspectiva implementării eficiente a spațiilor de testare în materie de reglementare, au fost identificate următoarele constrângeri pentru punerea în aplicare a inovațiilor în sectorul energetic:

- **Constrângeri de participare.** Analiza evoluțiilor în materie de inovare au evidențiat, în special, mai multe aspecte legate de modul în care este posibilă participarea la proiecte de testare inovativă. În general, pentru întreprinderile mari a fost mai ușor să instituie participarea la aceste proiecte, în timp ce întreprinderile mai mici pot fi excluse. Problemele legate de participare a întreprinderilor mai mici au fost multiple, inclusiv lipsa de cunoaștere a programelor de testare inovativă existente și capacitățile interne scăzute pentru dezvoltarea, realizarea acestor proiecte și respectarea cerințelor reglementate.

- **Promovarea inovării în afaceri.** Acesta este unul dintre cele două obiective principale ale proiectelor de testare inovativă și se reflectă, de asemenea, ca fiind cea mai frecvent solicitată intenție

de derogare de la cadrul de reglementare. Se așteaptă ca inovațiile și experimentele în materie de reglementare să fie mai frecvente în domeniul distribuției resurselor energetice, al gazelor regenerabile, al flexibilității, al comercializării cu amănuntul a energiei și al exploatarei rețelelor.

- **Distorsionarea concurenței**, riscul cel mai frecvent discutat pe care îl prezintă proiect de testare inovativă este acela că acestea permit, de obicei, derogări de la cadrul de reglementare pentru anumite întreprinderi, și nu pentru toți participanții de pe piață și, prin urmare, pot crea denaturări ale pieței.

Dacă se mențin prea mult timp, aceste denaturări ale pieței pot perturba concurența într-o parte a sectorului energetic. În plus, întreprinderile care participă la proiecte de testare inovative se confruntă, în general, cu costuri de conformare mai mici, ceea ce duce la un beneficiu implicit care ar putea, de asemenea, să denatureze concurența, nu doar față de utilizatorii existenți, ci și să creeze bariere mai mari la intrarea pe piață chiar și după încheierea unui astfel de proiect.

Pentru a preveni acest risc, este necesar ca cadrul de reglementare pentru inovare în sectoarele energetice să includă criteriile de eligibilitate transparente, criteriile de selecție obiective și transparente și obligații clare și bine puse în aplicare de partajare a cunoștințelor.

În general, proiectele de testare inovative pot genera multă deschidere pentru inovare. În consecință, concurența este, de asemenea, încurajată în cadrul unui anumit proiect. În plus, diferite proiecte de testare inovative pot, de asemenea, să se concureze între ele, ceea ce duce, în cele din urmă, la îmbunătățiri ale cadrului de reglementare care permit, în primul rând, inovații mai multe și mai bune și, în general, mai multă concurență în cadrul și chiar între diferite piețe.

-**Necesitatea unui cadru juridic**. Un cadru de reglementare (astfel cum introduce Legea propusă) pentru proiecte de testare inovative ar trebui să stabilească condițiile în care pot fi acordate derogări, precum și să precizeze criteriile de evaluare a acestora. Criteriile de evaluare pot garanta că părțile care solicită un astfel de proiect îndeplinesc cerințele minime pentru activități de testare sigure și adecvate. O aplicație pentru un proiect ar trebui să facă obiectul unui criteriu de eligibilitate care să stipuleze că solicitantul a efectuat consultări cu părțile interesate.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemelor sunt:

- stimularea redusă a inovării și a creșterii economice;
- investițiile în cercetare și dezvoltare care sunt la un nivel destul de scăzut și care rămân sub media Uniunii Europene;
- cercetarea aplicată finanțată în proporție de 56,4%, iar dezvoltarea tehnologică cu o rată de 15% arată o legătură redusă între mediul academic și mediul de afaceri;
- abilitatea limitată a întreprinderilor mici și mijlocii (care constituiau 99,6% în 2019¹) privind tehnologiile performante ;
- procesul de autorizare complicat, determinat de sarcina administrativă complexă și de durată pentru realizarea proiectelor.
- ponderea mare a emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetică (69,9%) în structura emisiilor totale;
- intensitate energetică sporită (aproximativ de 5,75² ori peste media UE);
- Republica Moldova are cea mai mică pondere a antreprenorialului în cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare dintre țările europene, valoarea fiind de peste 4 ori mai mică decât media UE.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua în lipsa unei intervenții.

În Moldova, piața energiei electrice a rămas închisă concurenței în cele două decenii care au urmat independenței noului stat, iar calendarul de liberalizare a devenit mai clar abia odată cu aderarea la

¹ Principalele rezultate ale cercetării "Dezvoltarea Mediului de Afaceri". Notă analitică, BNS, 2019, p. 9 disponibilă la

https://statistica.gov.md/public/files/ComPresa/Antreprenoriat_feminin/Antreprenoriat_femei_barbati_2018.pdf

² <https://www.iea.org/data-and-statistics?country=EU28&fuel=Energy%20supply&indicator=TPESbyGDP>

Tratatul Comunității Energetice în 2010. Astfel, liberalizarea, ca factor prim care să stimuleze inovația în sectorul energetic național, a fost aproape inexistentă

În prezent, doar 20% din cererea de energie electrică este acoperită de producția internă, iar interconectarea cu sistemul electroenergetic din vestul țării este încă insuficientă.

Republica Moldova nu dispune de resurse energetice tradiționale, cum ar fi cărbunele și petrolul, și încă nu a exploatat pe deplin potențialul surselor sale de energie regenerabilă (SER).

Energia eoliană, energia solară și biomasa sunt cele mai importante resurse interne în vederea obținerii de energie (potențialul tehnic global al SER este estimat la circa 65 TWh). Biomasa, care reprezintă aproximativ 24% din consumul final de energie, este utilizată în mod deosebit pentru a produce energie termică în zonele rurale.

Capacitatea instalată de SER necesară pentru a contribui la obiectivele climatice și pentru a avea un impact asupra mix-ului energetic și a securității energetice, se va determina luând în considerare rezultatele unui proces de simulare a evoluțiilor emisiilor de gaze cu efect de seră în funcție de acțiunile și măsurile de atenuare preconizate.

Una dintre cele mai eficiente și fezabile modalități de a îmbunătăți securitatea aprovizionării cu energie, de a limita impactul negativ asupra mediului și de a elimina sărăcia energetică este reducerea consumului de energie prin creșterea eficienței energetice.

Potrivit Agenției Internaționale pentru Energie, intensitatea emisiilor de gaze cu efect de seră (emisii CO₂ per unitate din PIB) și intensitatea energetică (total energie primară per unitate din PIB) în Republica Moldova sunt printre cele mai înalte comparativ cu țările cu economia în tranziție din regiunea Europei Centrale și de Est.

Tabelul 2. *Intensitatea energetică în țările cu economia în tranziție din Europa Centrală și de Est și statele CSI în perioada 1990-2019, TJ TEPL³/mii dolari SUA în PPC din PIB-ul actualizat la nivelul anului 2017⁴*

³ TEPL – total energie primară livrată

⁴ <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-product/sdg7-database#energy-intensity>

	1990	1991	1992	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Albania	-7,05	-6,86	-5,36	-3,90	-4,13	-3,75	-2,85	-2,69	-2,68	-2,69	-2,57	-2,50
Armenia	17,61	21,02	18,36	-7,12	-6,79	-4,76	-3,89	-4,12	-3,93	-3,86	-3,51	-3,53
Azerbaidjan	17,09	17,05	17,85	25,04	14,46	-9,28	-3,82	-4,26	-4,35	-4,37	-4,32	-4,61
Belarus	20,98	20,69	19,13	17,53	12,85	-9,74	-7,01	-6,07	-6,18	-6,14	-6,29	-5,97
Bosnia și Herțegovina	41,62	41,33	31,11	-7,96	-6,82	-5,99	-6,70	-5,97	-6,33	-6,12	-6,54	-6,14
Bulgaria	11,16	-9,73	-9,58	10,48	-9,34	-7,58	-5,75	-5,48	-5,15	-5,14	-4,98	-4,74
Croația	-4,15	-4,54	-4,71	-4,73	-4,32	-4,02	-3,76	-3,40	-3,31	-3,31	-3,13	-3,07
Cipru	-3,92	-3,96	-4,08	-3,82	-3,92	-3,36	-3,25	-2,93	-2,94	-2,88	-2,74	-2,67
Cehia	-8,56	-8,79	-8,61	-7,44	-6,74	-6,11	-5,39	-4,61	-4,44	-4,41	-4,28	-4,12
Estonia	15,43	15,54	14,44	12,23	-7,95	-6,18	-6,77	-5,59	-5,94	-5,36	-5,54	-4,49
Georgia	-9,72	-9,98	15,60	10,32	-5,99	-4,17	-3,55	-4,18	-4,20	-4,04	-3,82	-3,83
Ungaria	-6,23	-6,74	-6,37	-6,31	-5,28	-4,78	-4,54	-3,90	-3,86	-3,87	-3,66	-3,51
Kazahstan	13,96	16,00	17,78	16,17	-9,77	-8,51	-8,55	-5,38	-6,22	-6,08	-6,65	-6,27
Kârgâzstan	13,84	13,63	11,60	-8,70	-6,44	-5,93	-5,11	-5,82	-5,41	-5,15	-5,88	-4,96
Letonia	-6,94	-7,28	-9,22	-8,15	-5,27	-4,20	-4,28	-3,39	-3,31	-3,31	-3,35	-3,18
Lituania	10,10	11,36	-9,33	-9,45	-6,17	-5,31	-3,98	-3,30	-3,30	-3,31	-3,22	-3,08
Munte negru	..	..	..	..	..	-4,96	-4,55	-3,68	-3,47	-3,48	-3,42	-3,40
Macedonia de Nord	-4,57	-4,77	-5,68	-5,85	-5,39	-5,34	-4,33	-3,55	-3,49	-3,51	-3,23	-3,39
Polonia	10,01	10,55	10,04	-8,66	-5,98	-5,34	-4,61	-3,76	-3,82	-3,81	-3,68	-3,42
Republica Moldova		-9,81	11,48	11,75	-8,14	-7,06	-6,38	-5,29	-5,19	-5,02	-5,09	-4,83
România	-8,41	-7,96	-7,87	-7,10	-5,58	-4,51	-3,56	-2,80	-2,67	-2,61	-2,52	-2,38
Federația Rusă	11,58	12,09	12,91	13,50	12,14	-9,49	-8,48	-7,77	-7,99	-7,99	-8,25	-8,10
Serbia	-6,63	-6,36	-8,15	-9,63	-8,47	-7,34	-6,19	-5,59	-5,60	-5,61	-5,28	-5,04
Slovacia	11,49	12,06	12,22	10,48	-8,80	-7,31	-5,45	-4,41	-4,35	-4,45	-4,28	-4,11
Tadjikistan	10,28	10,57	12,16	11,33	10,92	-7,50	-5,06	-4,57	-4,80	-4,70	-4,73	-4,84
Turcia	-3,16	-3,09	-3,07	-3,20	-3,27	-2,84	-3,06	-2,65	-2,72	-2,71	-2,59	-2,61
Turkmenistan	27,53	25,03	20,18	34,17	29,85	28,09	21,67	16,00	15,04	14,13	13,33	12,87
Ucraina	12,91	14,11	13,60	17,47	15,78	11,44	10,26	-8,07	-7,79	-7,42	-7,51	-6,95
Uzbekistan	28,32	28,85	30,49	28,93	28,20	20,58	14,22	-7,86	-7,82	-7,88	-9,05	-8,37

Odată cu stabilirea în Contribuției Naționale Determinate actualizată a unor obiective mai ambițioase, se urmărește atingerea obiectivelor sectoriale de reducere a emisiilor de GES față de anul 1990, an de bază, în sectoarele prezentate în Tabelul 2.

Tab. 3. Țintele de reducere a emisiilor de GES divizate pe sectoare, % față de 1990

Sectoarele	Până în anul 2020		Până în anul 2025		Până în anul 2030	
	ne- condiționat	condiționat	ne- condiționat	condiționat	ne- condiționat	condiționat
Energie	78	82	76	82	74	82
Transporturi	49	56	41	48	30	40
Clădiri	78	79	79	81	77	80
Industrie	58	62	51	59	45	56
Agricultură	48	50	43	45	37	41
FTSCFTS	12	18	43	54	62	76
Deșeuri	23	26	46	51	38	47
TOTAL	65	71	69	76	64-67	78

Adoptarea proiectului de act normativ propus pentru aprobare este esențială pentru atingerea obiectivului ambițios de reducere emisiilor de gaze cu efect de seră către anul 2030.

În cadrul proiectului „Suport pentru achizițiile competitive de energie regenerabilă în Moldova”, a fost efectuat o analiză a legislației primare și a mediului investițional, care a indicat bancabilitatea redusă a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile ce afectează în cel mai direct mod

Guvernul și consumatorul final - prin riscuri aferente investițiilor ce se materializează într-un preț mai mare al energiei electrice verzi furnizate.

Ca urmare a legăturilor slabe între cercetare și economie, implementarea rezultatelor științifice este redusă, iar sectorul privat din Republica Moldova nu se grăbește să investească în cercetare-dezvoltare, spre deosebire de alte țări europene.

Structura și dimensiunea economiei: majoritatea companiilor sunt orientate spre producție slab tehnologizată (cu capacități limitate de absorbție a rezultatelor cercetărilor științifice) și, respectiv, exportă produse cu aport redus de valoare adăugată. Exporturile înalt tehnologizate au ajuns în 2020 la doar 2% din total⁵.

e) Descrieți cadrul legal actual aplicabil raporturilor analizate și identificați deficiențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul actual general de reglementare în materie de energie este descris mai jos:

Documentul de politici de bază care elaborează politicile în sectorul energetic este *Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013.

Obiectivele legate de acest sector sunt stipulate în mai multe documente naționale de politici și acte normative, inclusiv: *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* și *Programul de Dezvoltare cu Emisii reduse al Republicii Moldova până în 2030*.

Cadrul legal pentru organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energetice în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, stabilind principiile de bază pentru asigurarea consumatorilor cu energie de calitate în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii, este reglementat de *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică*. *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică* prevede obligația elaborării documentelor de politici – Planurilor naționale integrate privind energia și clima și Strategiei pe termen lung pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, al căror principal rol constă în prezentarea setului de activități și măsuri pe care Guvernul planifică să le întreprindă și/sau faciliteze, astfel încât ținta de eficiență energetică, precum și cea cu privire la utilizarea energiei regenerabile, dar și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, să fie atinse. Prevederile acestei legi stabilesc imperativul în atingerea obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050.

Astfel cum am detaliat la punctul 1(b) de mai sus, cadrul actual nu permite punerea în aplicare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în sectorul energetic. Pentru implementarea unor astfel de proiecte, este necesară crearea unui cadru de reglementare specific care să permită derogarea de la anumite norme în scopul implementării de proiecte inovatoare, în condiții controlate și supravegheate, cu asigurarea garanțiilor de securitate a consumatorilor.

În Uniunea Europeană, există deja o serie de inițiative, la nivel de reglementare, care recomandă, respectiv instituie posibilitatea stabilirii regimurilor de experimentare în materie de reglementare ca un instrument eficient pentru promovarea inovării în sectorul energetic. În acest sens, redăm mai jos principalele acte europene care menționează regimurile de experimentare în materie de reglementare:

- **Concluziile Consiliului European din 2020** privind spațiile de testare în materie de reglementare menționează despre necesitatea instituirii unor instrumente ale unui cadru de reglementare rezilient și adaptat exigențelor viitorului, care poate face față provocărilor din era digitală⁶ și care sprijină utilizarea spațiilor de testare în materie de reglementare, precum și a clauzelor de experimentare, inclusiv în legislația UE;
- **Modificarea Directivei (UE) 2018/2001 UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**⁷ prin introducerea unui nou alineat care reglementează introducerea spațiilor de

⁵ Organizația Națiunilor Unite, baza de date Comtrade prin intermediul platformei WITS. Disponibil: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS?locations=MD>

⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/ro/pdf>

⁷ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413

testare în materie de reglementare: „*Statele membre promovează testarea de noi tehnologii în domeniul energiei din surse regenerabile în proiecte-pilot într-un mediu real, pentru o perioadă limitată de timp, în conformitate cu legislația UE aplicabilă și însoțite de garanții adecvate pentru a garanta funcționarea în condiții de siguranță a sistemului de energie electrică și pentru a evita efectele disproporționate asupra funcționării pieței interne, sub supravegherea unei autorități competente*”;

- **Setul revizuit de instrumente pentru o mai bună legiferare**⁸ publicat în 2021, în care „*sandbox-urile de reglementare*” au fost incluse ca parte a instrumentului nr. 69: Metode și instrumente de politică emergente, cu cele mai bune practici pentru punerea sa în aplicare;
- **Recomandarea (UE) 2022/822 a Comisiei din 18 mai 2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică**⁹ încurajează statele membre „*să instituie spații de testare în materie de reglementare pentru a acorda scutiri specifice de la cadrul legislativ sau de reglementare național, regional sau local pentru tehnologiile, produsele, serviciile sau abordările inovatoare, cu scopul de a facilita acordarea autorizațiilor în sprijinul implementării și al integrării în sistem a energiei din surse regenerabile, a stocării sau a altor tehnologii de decarbonizare, în conformitate cu legislația Uniunii*”;
- **Comunicarea din 2022 „O nouă agendă europeană de inovare”**¹⁰ indică faptul că resursele din programele Orizont Europa și prin instrumentul de investiții inter-regionale pentru inovare din cadrul Fondului European de Dezvoltare Regionale vor fi dedicate promovării colaborării între regiuni, acoperind, printre altele, spațiile de testare în materie de reglementare;
- **Propunerea Comisiei Europene de Regulament de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de produse bazate pe tehnologie care contribuie la obiectivul „zero emisii”**¹¹ prevede un articol specific privind spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” și care permite statelor membre să instituie astfel de derogări de la normele de reglementare. De altfel, expunerea de motive a acestei propuneri de regulament subliniază faptul că spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” instituie mecanisme necesare pentru asigurarea competitivității și a capacității de inovare pe termen lung a industriei europene prin capacități de producție, medii pentru testare și experimentare.

Totodată, Comisia Europeană a reținut următoarele caracteristici ale spațiilor de testare în materie de reglementare în sectorul energetic¹²:

- atunci când un spațiu de testare în materie de reglementare este stabilit într-un domeniu deja reglementat, scopul spațiului de testare este de a oferi securitate juridică cu privire la modul în care se aplică normele existente în cazul unui proiect pilot cu scop inovativ;
- un spațiu de testare în materie de reglementare poate ajuta autoritatea de reglementare să înțeleagă noile riscuri și impactul reglementării în cazul tehnologiilor sau produselor inovative. Acest lucru ar putea duce, în cele din urmă, la modificarea legislației sau la o interpretare diferită a legislației, asigurându-se faptul că aceasta rămâne adecvată pentru obiectivele energetice actuale;

⁸ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_en?prefLang=ro&etrans=ro

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022H0822>

¹⁰ IMMC.COM%282022%29332%20final.RO.N.xhtml.1_RO_ACT_part1_v2.docx (europa.eu)

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0161>

¹² Commission Staff Working Document Regulatory learning in the EU Guidance on regulatory sandboxes, testbeds, and living labs in the EU, with a focus section on energy https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-08/swd_2023_277_fl.pdf

- atunci când un spațiu de testare în materie de reglementare este configurat într-un cadru lipsit de reglementare, scopul spațiului de testare în materie de reglementare este de a afla și de a stabili dacă reglementarea este chiar posibilă și de dorit;
- de asemenea, spațiile de testare în materie de reglementare servesc următoarelor obiective (i) identificarea de noi modele de afaceri; (ii) îmbunătățirea funcționalității inovațiilor; (iii) stabilirea de standarde și protocoale; și (iv) integrarea de noi soluții, produse și servicii în societate.

2. Stabilirea obiectivului

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie direct legate de problemă și de cauzele acesteia, formulate în mod cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist).

În prezent, Guvernul Republicii Moldova se află în proces de elaborare a reformelor și politicilor necesare pentru o tranziție către o economie de piață de succes, integrată în sistemul economic european. Ca parte a acestui efort, Guvernul desfășoară reforme în sectorul energetic cu scopul de a-l face competitiv la scară globală.

Prin aprobarea Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei pot fi atinse următoarele obiective principale:

- crearea condițiilor juridice pentru integrarea mai profundă în spațiul UE și în cadrul Comunității Energetice pentru a permite îndeplinirea colectivă a obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050;
- creșterea volumului investițiilor în sectorul eficienței energetice la 0,5% din PIB în 2030;
- creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final brut la 27% în 2030 (SND „Moldova europeană 2030”);
- creșterea securității aprovizionării cu energie, având în vedere că țara importă aproximativ 74,6% din resursele energetice;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetică, ce reprezintă cea mai mare pondere în structura emisiilor totale (69,9% din total).

De asemenea, adoptarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este condiționată și de necesitatea realizării Obiectivului 7 de Dezvoltare Durabilă al Agendei Globale 2030, axat pe accesul la energie modernă, fiabilă, durabilă și la prețuri accesibile pentru toți și care a fost integrat și în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea "a nu face nimic", care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea 0 – a nu face nimic, a lăsa lucrurile așa cum sunt ar conduce la:

Nerespectarea standardelor UE și omiterea unei oportunități de a „depăși” țările similare în ceea ce privește cadrul de reglementare din sectorul energetic.

Opțiunea 0 nu va asigura îndeplinirea obiectivelor așa cum au fost definite prin pachetele legislative recent adoptate de UE (*Clean Energy Package, Green Deal, Fit for 55, REPowerEU*), angajamentelor asumate ca parte contractantă a Tratatului Comunității Energetice și a Acordului de la Paris.

Mai mult ca atât, Opțiunea 0 nu va asigura îndeplinirea angajamentelor asumate în calitate de stat candidat la aderare la Uniunea Europeană, fapt ce va afecta imaginea Republicii Moldova pe plan internațional (*dezavantaj competitiv*).

Totodată, Opțiunea 0 ar produce efecte negative asupra cooperării economice a Republicii Moldova cu UE și ar conduce la posibilități mai scăzute de dezvoltare economică verde.

În plus, această opțiune ar împiedica implementarea politicilor Uniunii Europene în scopul realizării de progrese din punct de vedere al costurilor în vederea realizării obiectivului privind neutralitatea climatică pentru 2050, prevăzut în Pactul Verde European și reglementat prin Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

b) Expune principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Scopul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este de a crea un cadru general pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor în sectorul energetic pentru a efectua teste temporare, în scopul de a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în ceea ce privește producția, furnizarea sau consumul de energie.

În acest sens, prevederile Legii propuse spre aprobare vor include aspecte care se referă la următoarele:

- Pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acestora sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatarea și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.
- Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei poate fi admis pentru a fi pusă testării pentru o perioadă care să permită testarea tehnologiilor, produselor, abordărilor sau a altor aplicații noi și avansate existente, dar nu mai mult de 7 (șapte) ani, cu posibilitatea prelungirii justificate cu o perioadă de maxim 5 (cinci) ani;
- Punerea în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este supravegheată și aprobată de o Comisie pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei
- Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, subordonată Guvernului Republicii Moldova, se instituie prin decizie a prim-ministrului și este compusă din următorii membri: un reprezentant al Ministerului Energiei; un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică; un reprezentant al Consiliului Concurenței; un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate; un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei; un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă; trei experți independenți de nivel înalt cu experiență internațională.

Pentru a fi admis pentru a fi pusă testării, proiectul trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) are o dimensiune inovatoare, având astfel posibilitatea de a aduce o contribuție importantă la dezvoltarea producției de energie electrică prin utilizarea surselor de energie regenerabilă, la stocarea acestora sau la soluții alternative avansate pentru furnizarea, distribuția sau cererea de energie;
- b) identifică de către solicitant a unui obstacol de reglementare care împiedică sau îngreunează în mod substanțial executarea proiectului pilot;
- c) are capacitatea de a contribui la îmbunătățirea reglementărilor și la procesul de învățare în materie de reglementare;
- d) asigură protecția consumatorilor în faza de punere în aplicare.

În vederea inițierii unui proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, persoana fizică sau juridică depune la Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei inițiativa de inițiere a procesului de validare, care conține o descriere detaliată a proiectului, inclusiv locația și durata planificată; o justificare a modului în care fiecare dintre dispozițiile de la care se solicită derogarea împiedică sau îngreunează în mod substanțial realizarea proiectului.

Pentru adoptarea deciziilor în aceste cazuri, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va consulta toți actorii instituționali relevanți, inclusiv publicul larg.

De asemenea, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are posibilitatea de a identifica dispozițiile legislative oportune pentru testare și solicita apeluri de proiecte din partea inovatorilor interesați, urmând a aplica o procedură similară de admisă

pentru a fi pusă testării cu cea descrisă în cazul de mai sus în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei este abordată de inovator.

În momentul validării participării la sistemul de reglementare de tip „*spațiu de testare inovativă în materie de reglementare*”, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei indică derogările concrete acordate, termenul limită al acestora și obligațiile de raportare ale participantului, precum și alte condiții considerate necesare ce trebuie respectate de către proiectul validat.

În timpul fazei de executare, participantul are obligații de raportare, în timp ce Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are competențe de monitorizare și supraveghere. Scopul raportării și al monitorizării este de a se asigura că testarea se desfășoară în conformitate cu cadrul și condițiile experimentului. În plus, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei colectează în mod sistematic dovezi privind succesul experimentului. Monitorizarea contribuie, de asemenea, la asigurarea respectării măsurilor de salvagardare și a faptului că nu există niciun prejudiciu pentru consumatori sau alt tip de prejudiciu care ar necesita încetarea sau suspendarea proiectului (de asemenea, ar putea exista deficiențe în cadrul experimentului care, odată detectate, trebuie ajustate și adaptate pe parcursul acestuia).

În cadrul evaluării finale, proiectul este evaluat în funcție de indicatorii prestabiliți. În plus, și ca obiectiv-cheie al întregului sistem din perspectiva învățării în materie de reglementare, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei evaluează dacă este necesar și adecvat să fie introduse elemente noi sau actualizate în cadrul de reglementare pe baza lecțiilor învățate. În cazul în care sunt necesare astfel de modificări, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei propune Guvernului acțiunile necesare. Guvernul poate lua toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare modificările propuse care intră în competența sa și va coordona instituțiile și autoritățile publice pentru a pune în aplicare modificările propuse sau va propune Parlamentului modificările legislative necesare. amendamentele necesare.

Beneficiile societale mai largi pot fi asigurate prin publicarea rapoartelor și a lecțiilor învățate, precum și prin comunicarea rezultatelor către diferite părți interesate.

Proiectul de lege este constituit din 8 capitole (37 articole). Principalele prevederi ale actului normativ:

- Scopul și domeniul de aplicare a legii, principii, definiții. (*Capitolul I*);
- Atribuțiile diferitor autorități publice la nivel central care reflectă domeniul specific al aplicării legii, Prevederile referitoare la atribuțiile principale ale organului interinstituțional – Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei subordonată Guvernului Republicii Moldova, al cărei secretariat este reprezentat de o unitate specializată din cadrul Ministerului Energiei (*Capitolul II*);
- Organizarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Rolul Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în organizarea activităților și prevederile referitoare la limitarea de participare. (*Capitolul III*);
- Înființarea și funcționarea spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare. Procedurile de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Evaluarea cererilor de participare. (*Capitolul IV*);
- Regimul de funcționare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei autorizat. Dreptul de retragere și încetarea participării în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Garanții și Dispoziții privind confidențialitatea. (*Capitolul V*);
- Activitatea de Consiliere și Suport în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare (*Capitolul VI*);
- Monitorizarea, evaluarea și verificarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Prevederi referitoare la efectuarea controlului de stat în domeniul respectării legii, cu privire la răspunderea pentru încălcarea legislației. (*Capitolul VII*);

- *Capitolul VIII* este elaborat în conformitate cu tehnica legislativă națională și conține termenul de intrare în vigoare, precum și acțiunile pe care trebuie să le întreprindă Guvernul pentru implementarea legii.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau să explicați de ce nu au fost luate în considerare.

Republica Moldova, ca țară care a ratificat Acordul de la Paris și Tratatul Comunității Energetice este obligată să implementeze normele internaționale.

În condițiile armonizării legislației Republicii Moldova cu standardele Uniunii Europene, adoptarea proiectului de lege propus spre aprobare, în scopul de a crea un cadru general pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor în sectorul energetic pentru a efectua teste temporare sub forma unor spații de testare inovativă în materie de reglementare, în scopul de a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în ceea ce privește producția, furnizarea sau consumul de energie, reprezintă un instrument optim pentru atingerea obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050 și îndeplinirea prevederilor *acquis*-ul al Uniunii Europene și Planul de Decarbonizare al Comunității Energetice, prin stimularea inovării.

Opțiunile alternative fie să nu reglementeze nimic, fie să încercăm să adaptăm proiectele și politicile energetice inovatoare prin modificarea constantă a cadrului de reglementare actual. Prima abordare ar duce la o rămânere treptată a Moldovei în urmă în ceea ce privește introducerea proiectelor energetice inovatoare în comparație cu țările similare. Cea de-a doua abordare nu este fezabilă în practică nici măcar în cele mai avansate economii ale UE, care încep să implementeze abordări experimentale în domeniul energiei - în Moldova este pur și simplu imposibil, spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei fiind singura alternativă reală la a nu face nimic.

Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă – opțiunea de a nu întreprinde nimic nu este realistă. Republica Moldova nu își poate îndeplini obiectivele de sustenabilitate în izolare.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expune efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate.

Există o nevoie acută de a consolida legăturile dintre mediul academic, în special universități și sectorul privat. Acest lucru ar facilita transferul de cunoștințe și tehnologie, promovând inovarea și sporind competitivitatea. În plus, este necesar să se îmbunătățească cadrul juridic pentru a facilita investițiile de capital de risc. Aceste măsuri ar putea stimula și mai mult inovarea și creșterea economică, consolidând poziția proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei și a activităților inovatoare în domeniul energiei ca motoare de dezvoltare economică.

Inovatorii se confruntă cu provocarea de a-și încadra soluțiile inovatoare în legile, politicile, standardele, normele și specificațiile relevante stabilite de autoritățile de reglementare în timpul fazei de dezvoltare și de implementare.

De exemplu, proiectele de cercetare trebuie să ia în considerare reglementările existente în timpul dezvoltării. De asemenea, inovațiile disruptive pot fi supuse unor norme de reglementare depășite sau pot fi complet în afara acestora. Normele de reglementare pot încetini dezvoltarea și implementarea inovațiilor și pot submina încrederea investitorilor și a consumatorilor.

Viteza și natura inovației reprezintă provocări multiple, deoarece autoritățile de reglementare trebuie să țină pasul cu inovația și să înțeleagă impactul acesteia pentru a se asigura că reglementarea rămâne adecvată. O reglementare prea strictă (supra reglementare) și incertitudinea în materie de reglementare pot descuraja investițiile în inovare.

Provocările de mai sus pot crea un decalaj între inovatori și autoritățile de reglementare. Inovatorii au nevoie de reglementări actualizate și previzibile pentru a-și dezvolta și implementa soluțiile. Aceștia pot întâmpina dificultăți în a înțelege cerințele existente și în a stabili dacă și cum se aplică acestea la cazul lor specific. Autoritățile de reglementare trebuie să garanteze că reglementarea încurajează simultan inovarea, o orientează către obiectivele politice dorite (de exemplu, siguranța, tranziția ecologică și digitală) și oferă valoare publică și de piață. În unele cazuri, reconcilierea nevoilor

inovatorilor și ale autorităților de reglementare necesită un anumit grad de flexibilitate sau spațiu de manevră pentru a experimenta, sub rezerva unor garanții adecvate, în cazul în care cadrele de reglementare pot fi mai puțin stricte în anumite circumstanțe.

În scopul stimulării proceselor de inovare în domeniul energetic, se propune reglementarea conceptului de „*spațiu de testare inovativă în sectorul energetic*”, care vizează sprijinirea soluțiilor inovatoare prin acordarea de derogări de la anumite dispoziții de reglementare pentru o perioadă limitată de timp.

Proiectele de testare inovativă în sectorul energetic sunt esențiale pentru sistemul de inovare prin crearea de spații inovative de testare în materie de reglementare, permițând testarea tehnologiilor, produselor și serviciilor inovatoare în condiții controlate care sunt doar parțial compatibile cu cadrul juridic și de reglementare existent, dar care asigură protecția consumatorilor și siguranța energetică.

Perspectivile dobândite prin aceste experimente de reglementare controlate și adesea limitate din punct de vedere spațial ar trebui să ofere Ministerului Energiei și autorităților de resort baza pentru dezvoltarea ulterioară a cadrului juridic în materie de energie, urmând o abordare bazată pe rezultatele soluțiilor inovatoare și urmărind învățarea în materie de reglementare.

Învățarea în materie de reglementare are loc prin obținerea de către autorități de informații cu privire la riscurile și oportunitățile asociate cu anumite tehnologii și inovații emergente, precum și cu privire la orice lacune sau deficiențe ale cadrelor de reglementare și de supraveghere aplicabile. Aceasta este deosebit de relevantă în domeniile în care tehnologiile noi sunt necesare. Învățarea în materie de reglementare permite autorităților competente să dobândească o mai bună cunoaștere și înțelegere a riscurilor și oportunităților, precum și a necesității unor eventuale modificări sau noi interpretări ale legislației existente pentru a aborda în mod eficient noile evoluții tehnologice și a permite inovarea. Scopul învățării în materie de reglementare poate fi de a obține informații din activitatea de inovare emergentă într-un spațiu de experimentare. Acest proces poate, prin urmare, să îmbunătățească guvernanta de reglementare a inovării prin încorporarea unei baze de dovezi mai largi și a unor elemente suplimentare, participative și anticipative.

Procesul de învățare în materie de reglementare este organizat din ce în ce mai mult în „*spații de experimentare în materie de reglementare*” pentru a aduna dovezi într-o manieră mai sistematică și mai structurată cu privire la necesitatea de a adapta sau de a introduce reglementări, asigurând în același timp condiții de concurență echitabile și evoluții competitive.

Conceptul de „*spații de experimentare*” este relativ nou, dar deja utilizat în multe state UE. Spațiile de experimentare permit inovatorilor și autorităților de reglementare să exploreze legătura dintre inovare și reglementare prin utilizarea unei combinații de instrumente de experimentare. Cel mai des întâlnit instrument de experimentare este reprezentat de spațiile de testare inovative în materie de reglementare, acestea făcând și obiectul Legii propuse spre aprobare. Spațiile de testare inovative în materie de reglementare sunt cadre structurate de cooperare cu autoritățile competente care permit inovatorilor să dezvolte și să testeze noi idei, produse, modele de afaceri și servicii într-un mediu controlat din lumea reală, sub supravegherea unei autorități competente.

Normele existente sau aplicarea acestora pot fi suspendate în timpul testului în anumite condiții. Autoritățile competente pot, de asemenea, să ofere participanților la spațiile de testare inovative în materie de reglementare orientări personalizate pentru a răspunde incertitudinii juridice cu privire la modul în care normele și cerințele legale se aplică unor produse sau servicii specifice dezvoltate în cadrul proiectului de spațiu de testare respectiv.

Spațiile de testare inovative în materie de reglementare de reglementare sunt întotdeauna limitate în ceea ce privește durata și domeniul de aplicare.

Spațiile de testare inovative în materie de reglementare pot oferi beneficii semnificative. Acestea facilitează inovația, sporesc dialogul dintre autoritățile de reglementare și inovatori, sporesc cunoștințele inovatorilor cu privire la cadrele de reglementare și la respectarea acestora, pot accelera introducerea de noi produse și servicii pe piață și favorizează învățarea în materie de reglementare.

Necesitatea proiectelor de testare inovativă în sectorul energetic este legată de soluții care nu au fost gândite sau necesare înainte, dar care sunt legate de noi provocări pentru sistemul energetic. Prin urmare, domeniile de experimentare cel mai des menționate și cerute sunt legate de:

- dezvoltarea de servicii de flexibilitate pentru stabilitatea rețelei;
- reducerea impactului asupra mediului;
- dezvoltarea de noi abordări în materie de taxare a capacității pentru a influența comportamentul consumatorilor;
- agregarea cererii și a ofertei;
- integrarea stocării energiei în sectorul energetic;
- gestionarea comunităților energetice locale.

Cadrul legislativ pentru proiectele de testare inovativă va contribui la stabilirea condițiilor în care pot fi acordate derogări, precizând totodată criteriile de evaluare a acestor proiecte de reglementare. Criteriile de evaluare pot garanta că părțile care solicită un proiect îndeplinesc cerințele minime pentru activități de testare sigure și adecvate.

Părțile care operează sau intenționează să opereze pe piața de energie ar trebui să fie admise de către Comisia prin Decizia de validare să solicite un proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei printr-o selecție obiectivă bazată pe principiile legalității și tratamentului egal.

Limitările spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei ar trebui să includă o specificare a perioadei și a domeniului de aplicare a experimentului, precum și existența unei strategii de evaluare și a unui plan de protecție a consumatorilor. O durată adecvată pentru o perioadă de testare poate fi de 7 ani pentru a furniza suficiente date de evaluare, contribuind la procesul de „învățare” a modificării și realizării unor reglementări cât mai adecvate inovării.

Folosirea mecanismelor moderne de proiectare a pieței și a instrumentelor digitale va crea o platformă dinamică pentru testarea și punerea în aplicare a soluțiilor de ultimă oră, depășind în mod eficient barierele de reglementare și promovând o cultură a inovării.

Urgența privind tranziția sistemului energetic necesită accelerarea proceselor de inovare care vor modela viitoarele sale componente tehnologice, economice și de reglementare. Provocarea pentru inovatori este de a face față incertitudinilor legate de cadrele instituționale care trebuie să se schimbe (inclusiv legislația energetică, politicile de reglementare, structura pieței, mecanismele de investiții în infrastructură etc.).

Situația actuală limitează în mod semnificativ inovarea în sectorul energetic din Moldova și nu este conformă cu cele mai recente modificări ale legislației UE privind energia regenerabilă și inovarea în sectorul energetic. Singurul „avantaj” al situației actuale este că absența mecanismelor de promovare a inovării în sectorul energetic înseamnă că guvernul poate ignora aceste inovații. În general, situația actuală este net inferioară intervenției propuse.

Urmare analizei efectuate, dintre *efectele negative* ale stării actuale putem remarca:

- Republica Moldova nu ar avea o viziune de sectorul energetic, în special componenta eficiență energetică, pentru orizontul de timp 2030;
- Accesul scăzut la finanțare, profitabilitatea scăzută a proiectelor tehnologice verzi;
- Sistemul organizatoric instituțional existent nu este unul integrat și nu va asigura soluționarea în mod organizat și unitar, a problemelor din domeniu, măsurile întreprinse în vederea reducerii sărăciei energetice și atenuării emisiilor de gaze cu efect de seră vor fi insuficiente;
- Nu se va stimula inovarea și dezvoltarea tehnologiilor verzi;
- Se menține posibilitatea redusă de obținere a investițiilor și a resurselor financiare;

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale care să prevaleze scenariului în care legea propusă se va adopta, cu excepția unor economii modice cu costurile funcționării Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei din Bugetul de Stat.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate în mod pozitiv și negativ de acestea

Introducerea unui proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare va consolida în mod semnificativ cadrul normativ din Moldova pentru inovarea în domeniul energetic, îmbunătățind climatul de afaceri, reducând povara administrativă asupra întreprinderilor inovatoare și atrăgând fluxuri de investiții și noi actori pe piață din Moldova.

De asemenea, va îmbunătăți capacitatea de reglementare a statului, prin introducerea celor mai moderne și mai actuale practici de reglementare. Va avea un impact ușor pozitiv asupra economiei în general și prin intermediul unui proiect inovator în domeniul aprovizionării cu energie asupra accesului populației la energie și a costului acesteia.

Impactul asupra ecologiei și tranziției ecologice a sectorului energetic din Moldova va fi semnificativ, deoarece acest element al sectorului energetic va beneficia cel mai mult de inovația tehnologică. Întreprinderile inovatoare vor fi principalul beneficiar al abordării propuse, publicul larg și guvernul urmând să culegă roadele încurajării unor astfel de întreprinderi în Moldova.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelului din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate în mod pozitiv și negativ de acestea

Obiectivul direct al proiectului de lege este promovarea inovării în sectorul energetic național, prin implementarea unui sistem de reglementare care permite acordarea de derogări de la anumite norme de reglementare aplicate participanților pentru o perioadă limitată de timp, sprijinind astfel soluțiile inovatoare și promovarea învățării în materie de reglementare.

Costuri directe cuantificabile (aproximativ 102.000 EUR anual):

2 x 12.000 EUR pentru doi angajați în Secretariat, reeșind din salariu pe lună a câte 1000 Eur = 24.000 EUR

3 x 6.000 EUR sporul calculat în conformitate cu prevederile alin.(1) art.20¹ Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar pentru reprezentanții Ministerului Energiei, Agenției Naționale de Reglementare în Energetică și Consiliului Concurenței, reeșind din salariu pe lună a câte 1000 Eur = 18 000 (art.20¹ alin.(1) Pentru implicare nemijlocită în realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană, personalul din autoritățile publice poate beneficia de un spor în mărime de până la 50% din salariul de bază);

3 x 20.000 EUR pentru trei experți independenți de nivel înalt cu acreditări internaționale.

Reieșind din analizele efectuate, reiterăm că la această etapă nu este posibil să se efectueze o identificare detaliată a costurilor. Lipsa estimărilor de costuri exacte, împiedică orice analiză solidă și concluzii fundamentale privind costurile necesare implementării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Astfel, orice estimare fixă, va atrage după sine un număr semnificativ de ipoteze care vor fi supuse unui nivel ridicat de incertitudini.

Cu titlu de exemplu vom descrie costurile unui proiect în domeniu realizat în Slovenia.

Calculul beneficiilor prin utilizarea unei metodologii adaptate de tarifare a distribuției electricității bazată pe contoare inteligente (măsurătoare la fiecare 15 minute), stimulând schimbarea comportamentului consumatorilor .

Consumatorii sunt stimulați prin 5 niveluri diferite de tarife pentru utilizarea rețelei în diferite intervale de timp să-și mute consumul de la orele cu tarif mai mare (consum de vârf) la orele cu tarif mai mic (consum redus). Prin aceasta, autoritățile slovene se așteaptă să elibereze până la 20% din capacitatea rețelei. Doar într-un an, acest lucru ar reprezenta investiții necesare de până la 30 de milioane de EUR (vezi articolul științific la: <https://sciendo.com/article/10.2478/bhee-2023-0014>). În plus, gospodăriile pot economisi utilizând rețeaua într-un mod mai avantajos. Anumite estimări bazate pe calcule de simulare și tarife fixe arată că o gospodărie medie fără a utiliza electricitatea ca sursă de încălzire ar putea reduce tariful cu aproximativ 11%, asigurând că puterea nominală nu este depășită. Chiar și mici schimbări în obiceiuri pot contribui la acest lucru. Reducerea puterii nominale convenite are sens dacă

o gospodărie în timpul celor trei vârfuli ale anului nu utilizează un cuptor, prăjitor de pâine, fierbător electric, mașină de spălat, uscător, mașină de spălat vase și uscător de păr cu posibila funcționare a unei pompe de căldură (dacă există) simultan.

Simulările arată, de asemenea, că un client casnic care folosește electricitatea pentru încălzire și are un consum anual de aproximativ 13.500 kWh (poate fi folosit și un vehicul electric) poate, instalând o centrală solară cu o putere nominală de 5 kWp, și în același timp încărcând vehiculul electric în blocuri de timp cu încărcare redusă (22:00-6:00), conectând un dispozitiv adecvat de stocare a energiei și gestionând încărcarea acestuia (netezind puterea atinsă), reduce puterea nominală la minimumul necesar, adică 2 kW. Cu astfel de măsuri, reduce consecutiv costul de utilizare a rețelei în ciuda puterii excedentare cu aproximativ 20%.

Impactul economic

- maximizarea beneficiilor economice și de dezvoltare ale investițiilor străine directe;
- influența directă asupra investițiilor interne, atragerea investițiilor străine și, ca urmare, obținerea beneficiilor pentru dezvoltarea locală și regională;
- alinierea Republicii Moldova la cele mai recente descoperiri științifice de pe plan internațional, în ceea ce privește tehnologii eficiente din punct de vedere energetic;

Impactul social

Adoptarea proiectului propus spre aprobare va contribui la:

- consolidarea cadrului de reglementare;
- îmbunătățirea sistemului de dezvoltare a forței de muncă pentru sectoarele prioritare orientate spre export;
- protecția consumatorilor finali, aprovizionarea acestora cu surse de energie, precum și prevenirea sărăciei energetice.

Impactul asupra mediului

Măsurile stabilite în proiectul propus vor contribui la:

- reducerea vulnerabilității asociate cu schimbarea climei pe termen scurt, mediu și lung, dar și spațial, limitând impactul negativ asupra ecosistemelor, cu influențe directe asupra calității resurselor naturale;
- conservarea resurselor naturale necesare pentru existența vieții.

Rolul cetățenilor și integrarea acestora în tranziția energetică este considerată în prezent esențială, atât pentru înțelegerea, acceptarea și finanțarea tranzițiilor necesare, cât și pentru încurajarea participării active. Acest lucru va necesita schimbări de comportament, de exemplu în modul în care energia este produsă și consumată.

Pachetul „Energie curată pentru toți europenii” a fost primul care i-a plasat pe consumatori în centrul tranziției energetice.

Consumatorii trebuie să poată acționa în calitate de cumpărători și vânzători, iar întreprinderile inovatoare trebuie să le ofere noi servicii pe baza unor norme de facturare și de publicitate mai clare și comparabile, care să faciliteze schimbarea furnizorului.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot conduce la eșecul intervenției și/sau schimbă substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Principalele riscuri pentru introducerea unui spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei constau în eșecul implementării corecte a acestuia de către Guvern și în incapacitatea de a atrage suficiente proiecte inovatoare pentru a participa în cadrul regimului de testare inovativ.

Riscuri identificate în procesul de elaborare a analizei impactului de reglementare țin de următoarele acțiuni:

- Implementarea spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei necesită uneori luarea unor decizii politice dificile;

- Participarea inefficientă a instituțiilor responsabile de supravegherea implementării proiectelor de testare inovativă;
- Implicarea insuficientă a factorilor de decizie în realizarea prevederilor legii;
- Finanțare insuficientă a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

Pentru a atenua aceste riscuri, este important ca Guvernul să implementeze în mod consecvent cadrul spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei așa cum a fost planificat și apoi să prezinte în mod activ participanților potențiali atât în Moldova, cât și în străinătate.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată, expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există un impact disproportionat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu se vor crea costuri suplimentare de conformare pentru întreprinderi, deoarece participarea în cadrul spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este în întregime voluntară. Concurența în cadrul acestor proiecte va fi asigurată prin accesul egal pentru toți participanții potențiali și prin prezența reprezentanților Consiliului Concurenței în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.

Întreprinderile mici și mijlocii reprezintă circa 98,7% din totalul întreprinderilor din Republica Moldova, angajând cca 60,7 % din totalul forței de muncă.

Drept urmare a examinării mai multor studii¹³ și a evoluției politicilor publice a fost identificată necesitatea de a întreprinde acțiuni suplimentare pentru a încuraja IMM-urile în vederea adoptării practicilor de afaceri mai prietenoase cu mediul înconjurător. Analiza statisticilor internaționale a scos în evidență faptul că întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) generează circa 64% din poluarea industrială, în timp ce doar 16% dintre acestea sunt angajate în acțiuni de mediu. Astfel, o gamă de instrumente și bune practici pentru încurajarea „ecologizării IMM-urilor”, care sunt implementate de către statele membre ale Uniunii Europene, pot fi adoptate și diseminate în rândul IMM-urilor din Republica Moldova pentru a stimula dezvoltarea durabilă și competitivitatea economică internațională.

În anul 2019 Guvernul Republicii Moldova a reiterat angajamentele și importanța sporirii procesului de decuplare a creșterii economice de degradarea mediului prin integrarea măsurilor economiei verzi în procesele de producere ale diverselor ramuri ale economiei naționale, prin asocierea la proiectul interguvernamental a țărilor parteneriatului Estic „EU4Environment” și reflectarea măsurilor în principalele documente de politici ale Guvernului.

Astfel, a fost elaborat Programul Național de Ecologizare a IMM-urilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 592/2019, care vine să acorde suport IMM-urilor în depășirea necesităților și problemelor întâmpinate de IMM-uri în calea lor spre ecologizare¹⁴.

Concluzii e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Guvernul Republicii Moldova intenționează să stabilească un sector energetic competitiv și durabil din punctul de vedere al mediului, integrat în infrastructura europeană și pe piețele energetice, care să

¹³ Environmental Policy Toolkit for SME Greening in EU Eastern Partnership Countries, OECD Green Growth Studies (Chapter 9, Information Scheme for Greening SMEs in the Republic of Moldova) https://read.oecd-ilibrary.org/environment/environmental-policy-toolkit-for-sme-greening-in-eu-eastern-partnership-countries_9789264293199-en#page1

Preliminary findings of the scoping stage: Greening SME and Green Industry in the Republic of Moldova, under the EaPGreen Program, [http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/environmental-assessment/about-us/protocol-on-sea/enveiaabout-eap-green/environmental-policy-treaties/environmental-impact-assessment/about-us/protocol-on-sea-enveiaabout-eap-green-pilot-projects/moldova-application-of-sea-for-the-national-level-pilot.html](http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/environmental-assessment/about-us/protocol-on-sea/enveiaabout-eap-green/environmental-policy-treaties/environmental-impact-assessment/about-us/protocol-on-sea-enveiaabout-eap-green/environmental-policy-treaties/environmental-impact-assessment/about-us/protocol-on-sea-enveiaabout-eap-green-pilot-projects/moldova-application-of-sea-for-the-national-level-pilot.html) (Concluzii și recomandări: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/cia/meetings/2016/SEA_Scoping_Training_21-22_Apr_Chisinau/SEA_Scoping_Road_Map_SMEs_RO.pdf)

¹⁴ Monitorul Oficial Nr.360-366 din 06.12.2019

https://www.legis.md/cautare/getResults?lang=ro&doc_id=119235

asigure un nivel adecvat de securitate energetică pentru ca consumatori, cu acces la energie atunci când este necesar la prețuri accesibile. Pentru a îndeplini aceste obiective, Moldova și-a angajat să își alinieze politicile, cât mai mult posibil, la obiectivele generale ale politicii UE în domeniul energiei și al climei, astfel cum sunt definite de pachetele legislative recente ale UE (Pactul verde, Fit for 55, REPowerEU), Acordul de la Paris și angajamentele ce reies din statutul de Parte Contractantă a Tratatului Comunității Energetice (ENC).

Suma costurilor și a beneficiilor fie că nu se face nimic, fie că se introduce proiect de testare inovativă de reglementare în sectorul energetic de reglementare în sectorul energetic din Moldova, arată clar că cea din urmă abordare este preferabilă.

Dacă nu se iau măsuri, Moldova va rămâne în urma țărilor de același nivel în ceea ce privește inovarea în sectorul energetic și nu va reuși să se folosească de dimensiunile sale reduse și de abordarea mai suplă a reglementării pentru a-și spori competitivitatea față de țările de același nivel și pentru a atrage investiții suplimentare.

Instituirea unui cadru pentru realizarea de spații de testare inovativă în materie de reglementare este, în esență, lipsit de costuri pentru Guvern sau cel puțin implică costuri modice, în timp ce efectele sale asupra activității economice, a inovării și a reputației internaționale a țării pot fi destul de profunde. În cazul în care se va alege abordarea pro-activă de creare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în sectorul energetic, Moldova va deveni prima țară din regiune care va dispune de o astfel de inovație în materie de reglementare, asigurându-și o poziție de lider în rândul țărilor similare.

Prin urmare, adoptarea cadrului normativ necesar asigurării implementării acquis-ului Comunității Energetice în acest context, prin proiectul de lege propus spre aprobare, este condiționată inclusiv și de necesitatea atingerii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 7 și 13 din Agenda globală 2030, focusate pe energie curată și luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice, care sunt naționalizate în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

Respectarea angajamentelor Moldovei va facilita adaptarea la consecințele inevitabile ale schimbărilor climatice în mod eficient din perspectiva costurilor, dar și a respectării drepturilor cetățenilor la un mediu sănătos.

Totodată, ecologizarea IMM-urile din Republica Moldova va stimula dezvoltarea durabilă și competitivitatea economică internațională.

Costurile identificate pentru implementarea Opțiunii II sunt proporționate, dar beneficiile sunt majore.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Proiectele de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic vor fi implementate printr-un cadru normativ specializat, care va reglementa prevederile legale de bază, urmată prin dezvoltarea legislației secundare și implementarea instituțională sub forma unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Energiei, ANRE, Consiliului Concurenței, Serviciului de Informații și Securitate, Universității Tehnice a Moldovei, Centrului Național pentru Energie Durabilă și experți independenți reputeți. Această comisie va fi sprijinită de unitatea specializată pentru politicile privind spațiile de testare inovativă în materie de reglementare din cadrul Ministerului Energiei și va gestiona aplicațiile de proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare și va emite decizii de aprobare sau de respingere, după caz.

Evaluarea implementării se va efectua la toate etapele:

- la etapa elaborării măsurilor concrete de implementare, precum elaborarea CSTIRE în absența membrilor titulari, se reglementează prin Hotărârea Guvernului de aprobare a Regulamentului de implementare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- anual prin prezentarea raportului privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic elaborat de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ,
- pe parcursul derulării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- în procesul colectării datelor pentru compilarea inventarului național al emisiilor de GES;

<ul style="list-style-type: none"> - alinierea la acquis-ul UE pentru climă și energie în termenii rezonabili; - după finalizarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, evaluarea se va efectua în baza indicatorilor de progres și de performanță. <p>Pentru asigurarea implementării eficiente a proiectului legii propus spre aprobare urmează elaborarea și aprobarea următoarelor acte secundare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului; - Regulamentul privind implementarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat prin Hotărârea Guvernului.
<p>b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea</p> <p>Cantitatea de cereri de proiecte de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și de proiecte lansate, rata de succes a proiectelor, sondaje de satisfacție în rândul participanților la proiectele, realizarea indicatorilor cheie de performanță ai proiectelor.</p> <p>Monitorizarea implementării prevederilor propuse în proiectul de lege se va realiza imediat după adoptarea acesteia.</p>
<p>c) Identificarea perioadei în care se vor resimți efectele estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați modul în care opțiunea va fi monitorizată și evaluată</p> <p>Impactul estimat va dura cel puțin un deceniu, iar performanța regimului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic va fi evaluată în mod constant ca parte a punerii sale în aplicare. În acest scop, în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic va fi instituit un sistem special de colectare și evaluare a feedback-ului, constând în colectarea sistematică de date, raportarea și evaluarea periodică a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și a realizărilor generale ale regimului.</p>
<p>6. Consultare</p>
<p>a) Identificați principalele părți interesate (grupuri) în intervenția propusă</p> <p>Conceptul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost prezentat Grupului de lucru de Lucru 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private” în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, în cadrul unei ședințe desfășurate la data de 23 noiembrie 2023.</p> <p>Proiectul de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei urmează a fi consultat cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Consiliul Concurenței, Comisia Națională a Pieței Financiare, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, operatorul sistemului de transport al energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii de energie electrică, precum și cu mediul academic.</p>
<p>b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților</p> <p>În procesul de elaborare și promovare a prezentului proiect de act normativ sunt respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p> <p>Analiza impactului proiectului Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost publicată la data de 17 ianuarie 2024 pe pagina web Ministerului Energiei, astfel încât orice persoană interesată să aibă posibilitatea de a accesa documentul respectiv pentru a prezenta propuneri și obiecții pe marginea acestuia.</p> <p>La data de 25 ianuarie Ministerul Energiei a consultat cu membrii Consiliului economic proiectul de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. https://www.moldpres.md/news/2024/01/25/24000520</p> <p>Totodată, AIR-ul iar ulterior și proiectul Legii, vor fi expediate prin intermediul adreselor către toate părțile care ar putea fi ulterior vizate odată cu elaborarea și aprobarea legii.</p>
<p>c) Expuneți pe scurt poziția fiecărei entități consultate cu privire la documentul de analiză de impact și/sau la intervenția propusă (expuneți poziția a cel puțin un exponent din fiecare grup de interes identificat)</p>

Tabel pentru identificarea impactului

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea Propus</i>	<i>Opțiunea alternativă 1 (nicio acțiune)</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile de desfășurare a activității	1	-1	
Sarcina administrativă	3	-1	
Fluxurile comerciale și de investiții	2	-1	
Competitivitatea întreprinderilor	2	-1	
activitatea diferitelor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	2	0	
Concurența pe piață	0	-1	
activitatea de inovare și cercetare	3	-1	
Venituri și cheltuieli publice	0	0	
Cadrul instituțional al autorităților publice	2	-1	
Alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor și a cetățenilor	1	0	
situația socio-economică din anumite regiuni	1	0	
Situația macroeconomică	0	0	
Alte aspecte economice	0	0	
Social			
Ocuparea forței de muncă	1	0	
nivelul de salarizare	1	0	
Condiții și organizarea muncii			
sănătatea și securitatea la locul de muncă	0	0	
Formare	1	0	
Inegalitatea și distribuția veniturilor	1	0	
nivelul de venit al populației	1	0	
nivelul sărăciei	1	0	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele vulnerabile din punct de vedere social	1	0	
Diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partide politice și organizații civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	1	0	
stilul de viață sănătos al populației	1	0	
Nivelul de criminalitate și de siguranță publică	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	1	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resursele culturale și participarea la evenimente culturale	0	0	

accesul și participarea populației la activitățile sportive	0	0	
Discriminare	0	0	
Alte aspecte sociale	0	0	
Mediu			
clima, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră și de ozon	2	-1	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și a resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și a altor tipuri de apă	0	0	
Biodiversitate	0	0	
Flora	0	0	
Fauna	0	0	
Peisaje naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
Producerea și reciclarea deșeurilor	1	-1	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	3	-1	
Consum și producție durabile	2	-1	
intensitatea energetică	3	-1	
Eficiență energetică și performanță	3	-1	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
Alte aspecte de mediu	0	0	
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în dreptul fiecărei categorii de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 - impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 nu reprezintă niciun impact. Suma acordată corespunde intensității impactului (1 - minor, 2 - mediu, 3 - major) în comparație cu situația din opțiunea "nu face nimic", în comparație cu situația din alte opțiuni și categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel sunt descrise pe larg, cu justificarea punctajului acordat, inclusiv date cuantificate, în compartimentul 4 al formularului, litera b1) și, dacă este cazul, b2), privind analiza impactului opțiunilor.</i></p>			

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNȚREPRINZĂTOR

Nr. 38-78-1486

Chișinău

9 februarie 2024

Ministerul Energiei

Ref. la nr. 07-105 din 16.01.2024

În temeiul art.19 alin.(2) lit. b) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, pct. 29 subpct.2) și pct. 34 subpct.2) lit. b) ale Regulamentului Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, Grupul de lucru, în cadrul ședinței din 30 ianuarie curent a examinat și *a susținut cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor analiza impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.*

Extrasul din Procesul-verbal nr. 4 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 30 ianuarie 2024 se anexează.

**Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător**

(semnat electronic)

Roman CAZAN

EXTRAS
din PROCESUL-VERBAL nr. 4
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință online)
30 ianuarie 2024

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Vladislav Caminschi	-	director executiv al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, vicepreședintele Grupului de lucru
Eugen Dațco	-	director executiv al Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din RM
Carolina Linte	-	director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
Eugen Cozmulici	-	manager pe politici și advocacy, EBA Moldova
Diana Russu	-	șef al Direcției susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie
Ion Rusu	-	consultant al Federației Patronale a Constructorilor, Drumarilor și a Producătorilor Materialelor de Construcție CONDRUMAT
Victor Baci	-	Consultant de politici, Asociația Patronală AmCham
Oxana Barbaros	-	Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Roman Gapeev	-	șef al Serviciului transport feroviar, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Angela Panciuc	-	Consultant principal Direcția politici de prevenire a poluării, Ministerul Mediului
Ghenadie Rusu	-	Șef al Direcției protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Ina Chiruța (<i>mail</i>)	-	consultant principal în cadrul Direcției politici fiscale și vamale (secția impozite indirecte), Ministerul Finanțelor
Dumitru Vleju (<i>mail</i>)	-	Șef interimar Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterii criminalității
Snejana Novac	-	consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru

Responsabili din cadrul autorităților publice centrale: Viorica Bejan, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Andrei Cușca, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Octavian Potînga, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Sanda Melenciuc, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Doina Danilov, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Cristina Pereteatcu, Secretar de stat Ministerul Energiei, Alexandru Andronic, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Experți ai Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare: dnii Oleg Chelaru și Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

Examinarea analizei impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

Autor: Ministerul Energiei

Au luat cuvântul:

dna Cristina Pereteatcu Secretar de Stat Ministerul Energiei

A menționat că obiectivul general al proiectului de lege ce se propune este promovarea inovării în sectorul energetic național, prin implementarea unui sistem de reglementare care permite acordarea de derogări de la anumite norme de reglementare aplicate participanților pentru o perioadă limitată de timp, sprijinind astfel soluțiile inovatoare și promovarea învățării în materie de reglementare. În acest sens, prevederile Legii propuse spre aprobare vor include aspecte care se referă la următoarele:

- Pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acestora sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatarei și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.
- Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei poate fi autorizat pentru o perioadă care să permită testarea tehnologiilor, produselor, abordărilor sau a altor aplicații noi și avansate existente, dar nu mai mult de 7 (șapte) ani, cu posibilitatea prelungirii justificate cu o perioadă de maxim 5 (cinci) ani;
- Punerea în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este supravegheată și aprobată de o Comisie pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei
- Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Comisia subordonată Guvernului Republicii Moldova, se instituie prin decizie a prim-ministrului și este compusă din următorii membri: un reprezentant al Ministerului Energiei; un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică; un reprezentant al Consiliului Concurenței; un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate; un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei; un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă; trei experți independenți de nivel înalt cu experiență internațională.

În vederea inițierii unui proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, persoana fizică sau juridică depune la Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei inițiativa de inițiere a procesului de autorizare, care conține o descriere detaliată a proiectului, inclusiv locația și durata planificată; o justificare a modului în care fiecare dintre dispozițiile de la care se solicită derogarea împiedică sau îngreunează în mod substanțial realizarea proiectului.

Pentru adoptarea deciziilor în aceste cazuri, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va consulta toate instituțiile relevante, inclusiv publicul larg. De asemenea, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are posibilitatea de a identifica dispozițiile legislative oportune pentru testare și solicita apeluri de proiecte din partea inovatorilor interesați, urmând a aplica o procedură similară de autorizare cu cea descrisă în cazul de mai sus în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei este abordată de inovator.

În momentul autorizării participării la sistemul de reglementare de tip „spațiu de testare inovativă în materie de reglementare”, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei indică derogările concrete acordate, termenul limită al acestora și obligațiile de raportare ale participantului, precum și alte condiții considerate necesare ce trebuie respectate de către proiectul autorizat.

Proiectele de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic vor fi implementate printr-un cadru normativ specializat, care va reglementa prevederile legale de bază, urmată prin dezvoltarea legislației secundare și implementarea instituțională sub forma unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Energiei, ANRE, Consiliului Concurenței, Serviciului de Informații și Securitate, Universității Tehnice a Moldovei, Centrului Național pentru Energie Durabilă și experți independenți reputați. Această comisie va fi sprijinită de unitatea specializată pentru politicile privind spațiile de testare inovativă în materie de reglementare din cadrul Ministerului Energiei și va gestiona aplicațiile de proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare și va emite decizii de aprobare sau de respingere, după caz.

Evaluarea implementării se va efectua la toate etapele:

- la etapa elaborării măsurilor concrete de implementare, precum elaborarea CSTIRE în absența membrilor titulari, se reglementează prin Hotărârea Guvernului de aprobare a Regulamentului de implementare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- anual prin prezentarea raportului privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic elaborat de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ,
- pe parcursul derulării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- în procesul colectării datelor pentru compilarea inventarului național al emisiilor de GES;
- alinierea la acquis-ul UE pentru climă și energie în termenii rezonabili;
- după finalizarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, evaluarea se va efectua în baza indicatorilor de progres și de performanță.

Pentru asigurarea implementării eficiente a proiectului legii propus spre aprobare urmează elaborarea și aprobarea următoarelor acte secundare:

- Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului;
- Regulamentul privind implementarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat prin Hotărârea Guvernului.

Proiectul nu presupune costuri din partea statului pentru că este susținut de mai mulți donatori internaționali. Proiectul a fost consultat pe data de 25 ianuarie în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și de asemenea a fost consultat și în luna noiembrie a anului 2023.

Solicită susținerea analizei de impact.

dl Oleg Chelaru

A relatat că analiza de impact în cauză a fost examinată cu scopul de a identifica nivelul de corespundere a acesteia cu principiile și cerințele de formă și conținut prevăzute de Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr.23/2019.

În opinie au fost expuse careva recomandări de îmbunătățire a analizei de impact, cum ar fi la ***definirea problemei***, în acest compartiment se menționează mai multe probleme, însă pentru a corespunde Metodologiei AIR se recomandă de a fi revizuit acest compartiment:

-La litera a) este necesar de a revizui textul pentru a corespunde Metodologiei AI în special de a determina clar și concis (într-o frază) problema sau problemele care urmează să fie soluționate. Problemele identificate de autori trebuie formulate sub forma descrierii situației, circumstanțelor nedorite, de netolerat, care deranjează și face inadmisibilă admiterea ei de mai departe, adică ce anume nu e bine astăzi în lipsa reglementării, lipsei legislației armonizate, prezența reglementării ”proaste” sau lipsa ajustării, încurajării unor situații, mecanisme existente. La fel problema nu poate fi formulată ca necesitatea de a întreprinde acțiuni (care sunt mai mult soluții pentru probleme și urmează a fi descrise în Cap.3, lit.b) sau necesitatea de aproba reglementări. Astfel, printr-o frază/enunț se recomandă de evidențiat problemele (de exemplu: Problema nr.1: Grad scăzut a nivelului de inovare în domeniul energiei; Problema nr.2.Costuri înalte a tehnologiilor inovatoare în domeniul energiei; Problema nr.3. Nivel înalt de emisii de gaze cu efect de seră din sectorul „Industria energetică”, care reprezintă cea mai mare parte din totalul emisiilor (69,9% din total), ș.a.m.d.) iar la litera b) aceste probleme (nr.1,2,3..) se descriu cu justificarea necesității schimbării situației curente și/sau viitoare, în baza dovezilor și datelor ale căror surse sînt indicate.

-Tot aici și în alte capitole autorii evidențiază ca problemă necesitatea armonizării cadrului legal național cu cel european și anume Directiva (UE) 2023/2413 din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și în conformitate cu deciziile EnC. Însă, cele menționate reprezintă o argumentare /justificare a intervenției statului din perspectiva MEn, or armonizarea legislației nu este o problemă în sensul Metodologiei AIR.

-La fel între cele menționate la lit.a) și b) trebuie să fie o legătură logică. Prin urmare textul de la lit.b) ce invocă despre anumite probleme/constrângeri pentru punerea în aplicare a inovațiilor în sectorul energetic din perspectiva implementării eficiente a spațiilor de testare în materie de reglementare trebuie să fie reflectat și în lit.a) din această secțiune. Referitor la textul privind Distorsionarea concurenței și riscul cel mai frecvent discutat pe care îl prezintă proiectul de testare inovativă urmează a fi analizat în capitolul 4, lit.c).

La **stabilirea obiectivelor**, este salutar că în acest compartiment autorii stabilesc mai multe obiective, însă cele specifice sunt formulate mai mult ca acțiuni care urmează a fi întreprinse sau soluțiile din proiect. Cum este menționat supra soluțiile care se conțin în proiect se descriu în Cap. 3 - descrierea opțiunii recomandate.

La capitolul 3, lit.b) unele soluții din opțiunea recomandată sunt discutabile. Astfel, se prevede crearea unei Comisii pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ce se instituie prin decizie a prim-ministrului care pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acesteia sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.

Prin urmare este discutabil din punct de vedere juridic o astfel de atribuție și posibilitate pentru această Comisie de a face derogări sau excepții de la prevederile legale din diferite domenii. Derogarea de la un act normativ urmează a se face prin act normativ de același nivel. Astfel de atribuții are de ex: Comisia Situații Excepționale în perioada stărilor de urgențe.

La fel la litera b) una din soluțiile opțiunii recomandate este autorizarea spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei prin eliberarea unui act permisiv decizia de autorizare care poate fi impus obligatoriu mediului de afaceri doar dacă se regăsește în Nomenclatorul actelor permissive din anexa Legii nr.160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Însă, pentru a fi inclus în acest Nomenclator deja trebuie să se țină cont de cerințele de reglementare din Legea nr.160/2011, în special art.4 și anume:

- Trebuie să se facă o analiză de riscuri și să demonstreze că din toate instrumentele existente doar un act permisiv soluționează problemele. Potrivit Legii nr.160/2011 actul permisiv reprezintă un mijloc de intervenție care urmează a fi utilizat de autoritatea abilitată în mod echivalent cu alte mijloace și tehnici de intervenție ale autorităților publice, ținând cont de principiul proporționalității. Instituirea unui act permisiv trebuie să fie în concordanță, în mod obligatoriu, cu unul sau mai multe riscuri pe care acest act permisiv poate să le acopere și care nu sânt abordate prin alte mijloace de intervenție ale autorităților publice, inclusiv prin alte acte permissive.

- La instituirea (propunerea) unui act permisiv nou este obligatoriu de a examina și de a propune eliminarea unui sau mai multor acte permissive în vigoare eliberate de aceeași autoritate sau acte care acoperă total sau parțial aceleași riscuri, domenii de reglementare și/sau de activitate de întreprinzător. Propunerea de completare a nomenclatorului menționat cu orice act permisiv nou va fi însoțită de ajustarea și de completarea cadrului legislativ în vigoare cu prevederi procedurale și materiale suficiente pentru ca reglementarea propusă prin actul permisiv să corespundă principiilor și rigorilor legii.

La fel din **opțiunea recomandă** reiese că Comisia va avea funcții de organ de control, respectiv ea trebuie să se regăsească în anexă la Legea 131/2012 deoarece potrivit art. 4 alin. (2/1) din lege, au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/ instituțiile publice stabilite în anexa la legea respectivă. Prin urmare, această autoritate nu se regăsește în anexa Legii nr. 131/2012 în calitate de organ de control, la fel nu dispune nici de domenii aferente controlului. Prin urmare și aceste modificări, de asemenea necesită a fi argumentate în AIR.

Analiza impacturilor opțiunilor, cele menționate la lit.b/2 trebuie inclus la impacturile opțiunii recomandate care se reflectă la lit.b/1. În acest compartiment autorii au menționat anumite costuri și beneficii ale intervenției, însă la litera b) potrivit Metodologiei AIR costurile și beneficiile se prezintă preponderent cuantificat legate de activitatea comisiei date, legate de obținerea autorizației, ș.a. Pentru costurile și beneficiile care nu pot fi cuantificate se vor include explicații cu privire la cauza imposibilității cuantificării, acestea fiind analizate din punct de vedere calitativ.

În partea ce ține de **consultările publice**, la fel un aspect important în cazul reglementărilor care se impun în procesul de armonizare sunt consultările cu mediul de afaceri. În partea ce ține de consultările publice în AIR (lit.c) nu sunt expuse opinia părților interesate, în special a mediului de afaceri referitor la această intervenție propusă.

Concluzii: *Analiza impactului corespunde în mare parte cu cerințele și rigorile Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative.*

Se recomandă susținerea analizei în cauză cu condiția ajustării și perfecționării documentului în conformitate cu recomandările expuse (în special în ceea ce ține de revizuirea soluțiilor opțiunii recomandate).

S-a decis: *analiza impactului de reglementare se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor (12 - se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor).*

Nr. 07-491 din 20 februarie 2024

Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

CERERE

privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului Hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Energiei.
3.	Justificarea depunerii cererii	Elaborarea proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei are la bază necesitatea îmbunătățirii și consolidării cadrului juridic național pentru a reduce complexitatea și „barierele birocratice” prevăzute de procedurile actuale ce vizează eliberarea de autorizații, certificate și de acordare de licențe necesare în activitățile de producerea, furnizarea sau consumul de energie și stimularea inovării în acest domeniu.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Mediului; Consiliul Concurenței; Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală; Ministerul Justiției; Serviciul de Informații și Securitate; Agenția de Investiții; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; Centrul Național Anticorupție.

5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare.
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Nicolae NEGRU, Consultant principal, Direcția energie electrică Ministerul Energiei tel.: (+373 22) 250-664 e-mail: nicolae.negru@energie.gov.md .
7.	Anexe	Proiectul Hotărârii Guvernului; Proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei; Proiectul Notei Informative la proiectul actului normativ; Analiza Impactului de Reglementare; Extrasul din Procesul Verbal al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Ministrul Energiei

Victor PARLICOV